

Quyển nhì

HO-BIÊU-CHANH

DEPT. LE...
HANOI...
N° 2343/

CƯỜI GƯƠNG

16°
Hanoi
226
(2)

NHA XUAT BAN
DUC-LUU-PHUONG
158, Rue d'Espagne - SAIGON

Giá : 0\$25

~~16°
206~~
4

HỒ-BIÊN-CHÁNH

Quảng Bình

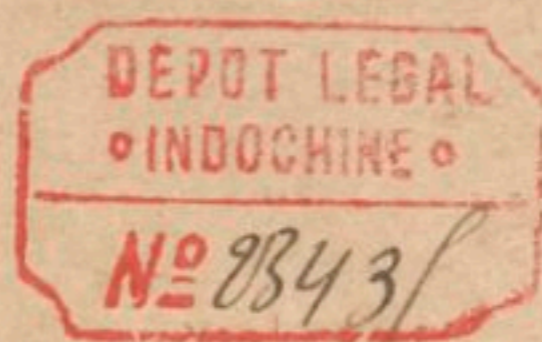
GIỚI QUỐC

— NHÀ XUẤT BẢN —
DUC-LUU-PHUONG
158, Rue de ... SAIGON

CIA : 0528

CU'ÒI GU'Q'NG

QUYỀN NHÌ

Qua tới nhà Bảo-sanh, cô mụ Sáu coi rồi nói có lẽ 12 giờ khuya mới sanh. Diệm-Xuân nắm tay chúc cho cô Hảo sanh mau, con mạnh, rồi cô từ mà về, hứa sáng bữa sau cô sẽ trở qua thăm.

Thím giáo ở lại với con. Thiệt đúng 12 giờ khuya cô Hảo sanh, mà sanh tới một cặp, một đứa gái một đứa trai. Hai đứa nhỏ mạnh mẽ, đề đạ không tý tích chỗ nào hết, cô mụ tắm rửa rồi cô cân thử thì mỗi đứa được 2 ki-lô 200.

Thím giáo thấy con đẻ mau lẹ, có một lượt tới 2 đứa cháu ngoại, bởi vậy thím mừng rỡ, cứ ngồi một bên mà dòm 2 đứa nhỏ hoài.

Còn cô Hảo nằm nghỉ, đến khuya cô khoẻ khoắn mới mở mắt nhìn 2 con nằm song song, thì cô cảm xúc trong lòng nên cô rơi lụy. Thím giáo thấy vậy bèn khuyên rằng : « Con đừng có buồn gì hết. Tuy là nhà mình bị tai nạn, song Trời Phật cũng còn thương, nên mới khiến con sanh mau mắn, lại sanh một lượt tới 2 đứa, đều mạnh giỏi. Họ ngu lắm, họ ham giàu, nên Trời Phật mới khiến cho họ không được hưởng cái phước này. Bà Hương-sur có cho một trăm đồng

Lạc dặng ăn để và nuôi con. Vậy mẹ con mình rán chịu cực nuôi 2 đứa nhỏ dặng sau nó lớn mà nhờ. Má nói thiệt, chừng 2 đứa nó khôn lớn, ai tới mà nhìn là con cháu, thì má nạng họ ra ngoài cửa ».

Cô Hảo thở dài mà nói rằng : « Con của con để thi con nuôi. Vì họ xấu lắm, nên con nhứt định không cho họ rờ tới.

Đến sáng thím giáo chạy về dẹp quán nghĩ bán ít bữa mà nuôi con để. Đi ngang nhà Ba Lân, thím kêu vợ chồng Ba Lân mà cho hay sự cô Hảo sanh rồi, lại sanh tới một cặp. Vợ Ba Lân tuy còn giận cô Hảo về sự không ưng chú Mái-chín, song nghe như vậy thím cũng mừng nên hỏi rằng :

— Nó sanh ở đâu ?

— Ở tại nhà Bảo-sanh của cô mụ Sáu, bên Cầu-ông-Lãnh.

— Tôi biết rồi. Để trưa tôi qua thăm coi hai đứa nhỏ ra làm sao.

— Ngộ lắm. Mợ qua bên mà coi.

— Tôi 2 đứa rồi làm sao nó cho bú ?

— Được mà. Chừng nó lớn, như có thiếu sữa thì mình cho uống dặng sữa bò.

— Cha chả ! Uống sữa bò tốn hao lắm. Chị nghèo mà nói nghe bảnh quá.

Cả xóm hay tin cô Hảo để nên áp lại hỏi thăm.

Cô Diệm-Xuân nghe nói sanh tới một cặp thì cô lật đật thay đổi áo quần rồi cô đi sớm dặng ghé thăm cô Hảo một chút rồi sẽ đi làm việc. Bước vô phòng, cô thấy hai đứa nhỏ

nằm phê-phê, mặt mày phương phi, thì cô rờ rẫm rồi nói với cô Hảo rằng : « Tôi mừng cô có phước lắm, nên mới sanh được một cặp như vậy. »

Cô Hảo cười mà đáp rằng :

— Tôi cảm ơn cô. Thiệt tôi không dè được phước như vậy.

— Từ rày sắp lên có hai cháu đây nó làm cho cô hết buồn nữa. Tôi xin cô làm như tôi, chị em mình rán dưỡng nuôi dạy dỗ con, đừng thêm nghĩ tới việc gì khác nữa. Tại họ bạc bẽo, nên họ không được hưởng cái hạnh phước này.

— Tôi cũng nghĩ như cô vậy đó.

— Cô tính đặt tên cho hai cháu là gì ?

Cô Hảo chưa để ý tới sự đặt tên con, nên nghe hỏi thì cô dự dự một chút rồi có đáp rằng :

— Người bạc-tinh-lang của tôi tên là Tô-hồng-Xương. Tôi muốn đặt đứa gái tên Hồng, còn đứa trai tên Tô, không biết có được hay chăng ?

— Được lắm chứ ! Đó là một dấu tích về cội rễ của hai cháu. Mà có tỏ ý muốn đặt tên như vậy thì đủ cho tôi thấy rõ tuy người ta phụ bạc cô, song cô chẳng bao giờ quên người ta, phải vậy không ?

Cô Hảo nghe mấy lời thì mắc cỡ, song cô gượng cười mà đáp rằng : « Tại Trời khiến như vậy biết làm sao ! »

Cô Diệm-Xuân ứa nước mắt, cúi mặt mà nói rằng : « Thiệt đó chớ ! Trời sanh bọn chị em mình đều như vậy hết thấy. Tại vậy nên mới chịu thắm, chịu sâu, chịu khổ, chịu nhục chớ gì ! »

Cô Hảo châu mày và day mặt vô vách.

Cô Diệm-Xuân liệu gần tới giờ làm việc, nên cô chúc mừng cho cô Hảo một lần nữa, rồi từ mà đi.

Đến trưa vợ Ba Lân đi theo thím giáo qua thăm cô Hảo. Thím bồng từ đưa nhỏ lên mà coi rồi nói rằng: « Phải kỳ xưa ưng chú Mái-Chín bây giờ để một cặp như vậy thì chú cứng biết chừng nào. Con dại quá ! »

Thím giáo cười mà nói: « Đó là tại không có nơn duyên, nên mới khiến lòng nó không ưng, biết sao bây giờ. »

Chiều lại vợ Ba Lân thuật cho chồng nghe sự mình đi thăm cô Hảo để, khen hai đứa nhỏ tốt, rồi lại nói rằng:

— Con Hảo để mà năm đó, mỗi ngày phải đóng cho cô mụ tới một đồng bạc. Chị Hai nói để nó năm 10 ngày, thì phải đóng tới 10 đồng bạc. Hôm chỉ dọn nhà rồi chỉ nói hết tiền. Mấy tháng nay chỉ bán quán bắt quả đủ ăn, chớ tài nào mà dư được. Nay chỉ đóng tới 10 đồng bạc tôi nghi quá.

— Nghi giống gì?

— Tôi nghi chị Hai có tiền nhiều mà chỉ giấu mình.

— Có tiền thì chỉ nói có tiền chớ giấu là chi?

— Chỉ sợ nói thiệt rồi mình mượn.

— Không có lẽ vậy đâu. Chỉ làm giống gì mà có tiền nhiều?

— Không biết chừng mẹ con bà Cả Hoàng cho tiền nhiều lắm, nên chỉ mới chịu bỏ xứ mà đi, mà chỉ sợ mình mượn nên chỉ không dám nói thiệt.

— Minh nói nghe cũng có lý.

— Bởi cô tiền nhiều nên con Hảo làm phách, không thêm ửng chú Mái-chín đó chớ.

— Có lẽ.

— Mẹ con chỉ coi vậy mà bụng không được tốt.

— Minh cũng không nên trách chỉ; bởi vì chỉ là đờn-bà, lại cô con đòng, chỉ phải lo hậu thân chớ.

— Như chỉ có tiền chỉ cho mình mượn đặng lập tiệm thuốc, lại mất đi đâu hay sao?

— Sao được! Dầu chỉ có tiền, thì bất quá chừng một hai trăm, lập tiệm thuốc sao đủ.

— Vậy chớ phải bao nhiêu vốn mới lập tiệm thuốc được?

— Phải hai ngàn mới được chớ.

Vợ Ba Lân nghe chồng nói thì ngồi trầm-ngâm rồi thở ra mà than rằng: « Nhiều quá! Làm sao cho có! ».

Ba Lân cười mà nói:

— Tôi sớm mượn gì tôi cũng có một tiệm thuốc lớn ở Saigon này.

— Sao mình chắc?

— Tôi chiếm quẻ. Quẻ nói tôi 4 năm nữa sẽ phát hào tài.

— Minh chiếm quẻ mà chắc chắn gì.

— Ủa! Tôi chiếm quẻ sao lại không chắc? Không chắc mà sao thiên-hạ coi rần rần, mỗi ngày tôi kiếm tiền nuôi mình với thằng Phụng được.

— Tại họ khờ, họ tin dị đoan, nên họ mê chớ.

— Thôi, để 4 năm nữa rồi mình sẽ biết tôi đoán quẻ hay, hay là dở.

Cô Hảo năm nhà bảo-sanh đúng 10 ngày rồi thím giáo Điều mới rước về.

Cô Diệm-Xuân qua thăm, chị em mừng nhau.

Vì cô Hảo mắc nuôi tới hai đứa con, nên cô không thể giúp với mẹ mà mua bán nữa. Bây giờ thằng Hòa phải thay cho chị quạt lửa nấu nước, dọn ghế, bưng hàng. Thím giáo bán quán đã quen nghề rồi bởi vậy tuy không làm giàu được, song mỗi ngày té lời năm ba cắt, cũng đủ mấy mẹ con đắp đổi.

Cô Hảo có con, tối ngày cô vui với con, nên cô hết phiền nảo, Đã biết 2 đứa nhỏ ấy là cái tang chừng nhớ-nhuốc của mình, nhưng mà chúng nó vẫn vô tội, tại cái nhơn nhớ-nhuốc kia nên mới có cái quã lòng-thòng này, huống chi chúng nó dầu thế nào cũng là máu thịt của mình, có cớ gì mà mình không thương được.

Quấy là ai quấy, chớ hai đứa nhỏ này không quấy chỗ nào. Mình phải nuôi nó cho tới khôn lớn dặng trước là mượn sự cực nhọc mà chuộc cái tội của mình hồi xưa, sau nữa dạy chúng nó cho biết đường phải nẻo ngay, nó khỏi lầm lỗi như mình vậy nữa.

Cô Hảo nghĩ như vậy, nên nhiều bữa cực khổ với con hết sức mà cô không phiền, có nhiều khi nhớ tới chuyện củ nhuốc-nhờ mà cô bứt hổ.

...

Ngày giờ thắm-thoát qua mau tựa như thoi đưa. Mẹ con thím giáo Điều lằng-lóc nơi chốn Saigon đã được gần 4 năm rồi.

Thằng Hòa học sắp chữ bên nhà in, năm nay ăn tiền mỗi ngày cũng được 5 cắt.

Thằng Hiếu bây giờ nó giúp với mẹ nó mà bán quán.

Còn hai đứa con của cô Hảo, là con Hồng với thằng Tô, thì bây giờ chúng nó đã chạy rần-rật, biết nói đủ hết, mỗi ngày chúng nó ra quán đeo theo bà ngoại nói đở-đẻ mà chơi.

Ba Lân vẫn cũng còn làm thầy bói hoai, còn vợ thì vẫn cũng còn đánh bài dạo xóm.

Mấy người ở dãy phố này phần nhiều đã dời đi chỗ khác. Cô Diệm-Xuân nhờ có bà con giúp vốn, nên cô đã dọn một căn phố ở đường Éch-banb mà buôn bán hàng Bắc, tiệm coi hực-hở, bán hàng đông dầy.

Một buổi sớm mai, thím giáo Điều đương ngồi tại quán với con, là thằng Hiếu mà bán. Cô Hảo ở trong nhà lo nấu cơm và giữ con.

Cô một cái xe hơi ở trên dốc cầu mống chạy xuống, vừa chạy ngang qua quán thím giáo thì nghe trên xe có tiếng la : « Ngừng lại, ngừng lại ! ».

Cái xe chạy trở tới một khúc xa, rồi thủng-thủng thụt lại ngay quán mới ngừng. Một người đờn-ông với một người đờn-bà trên xe leo xuống rồi ngó vào quán mà kêu rằng : « Thím bán ở đây, vậy mà chuyển trước tôi đi kiếm hết sức mà không gặp chớ ! ».

Thím giáo Điều ngó ra, thấy vợ chồng Hương-sur Tô-Hồng-Thiện, thì thím sửng-sờ, vùng la rằng : « Ông Hương-sur ! Bà Hương-sur ! », rồi thím bước ra trước quán, không nói tiếng chi nữa được !

Bà Hương-sur Thiện hỏi rằng :

— Thím dọn quán bán tại đây, mà thím có muốn phố dặng ở chớ, phải hôn ?

— Thưa, phải. Tôi có muốn một căn phố ở trong đường hẻm đây.

— Thím ở chỗ này bao lâu rồi ?

— Từ hôm lên trên này tới giờ thì tôi ở đây hoài, không có dời đi đâu hết.

— Vậy mà sao hồi năm kia, tôi đi kiếm thím, tôi có đi ngang qua đây tôi không thấy thím, mà hỏi thăm cũng không ai biết hết ?

— Tôi bán quán hể chiều thì tôi dọn về. Có lẽ lúc bà đi ngang đó, tôi dọn về rồi, nên bà không thấy tôi. Còn ở đây có ai biết ai đâu. Ở một bên tôi mà họ cũng không biết tên tôi, nên hỏi thăm khó lắm.

— Năm trước con nhỏ thím nó có thai đó, vậy mà nó đẻ con trai hay là con gái ?

— Nó đẻ tới một cặp lặn, một đứa gái một đứa trai.

— Cha chả ! Mạnh giỏi hết hay không ? Tôi có dặn thím gửi thơ sao mấy năm nay thím biệt tích, không thơ từ chi hết ?

— Hai đứa mạnh giỏi hết, cứng lắm. Không có gì, nên tôi không gởi thơ làm chi.

Hương-sư Thiện nghe nói cô Hảo đẻ tới một cặp, mà con đều mạnh giỏi, thì ông mừng thầm trong lòng nên ông hỏi rằng :

— Bây giờ con nhỏ thím nó ở đâu ?

— Thưa, nó ở trong nhà tôi.

— Mấy năm nay lên trên này có chồng hay chưa ?

— Thưa, không. Có người muốn cưới mà nó không ưng. Bây giờ mắc con tới 2 đứa, lấy chồng giống gì được.

— Đâu thím dắt vợ chồng tôi vô nhà thím đặng coi hai đứa nhỏ ra sao.

Thưa giáo dặn thằng Hiếu coi quán, rồi thím dắt vợ chồng Hương-sư Thiện đi vô nhà.

Cô Hảo lui cui lo nấu cơm ở phía sau. Con Hồng với thằng Tô thì ngồi chơi với nhau ngoài hàng ba. Hai đứa nhỏ thấy thím giáo về gần tới thì đứng dậy kêu : « Bà ngoại, bà ngoại » rồi dòm thấy vợ chồng Hương-sư Thiện, thì chúng nó khựng lại đứng mà ngó.

Thím giáo chỉ mà nói với vợ chồng Hương-sư rằng : « Đó, hai đứa con của con Hảo đó ».

Vợ chồng Hương-sư Thiện bước vô, chồng thì bồng thằng Tô, vợ thì bồng con Hồng, đưa lên mà nhìn. Hai đứa nhỏ thấy khách lạ thì sợ nên nin khe, không dám hó-hé cục-cựa. Chúng nó ở trường, trên mặc có một cái áo vải đen củ mà thôi, nhưng mà mặc may sáng rỡ, da thịt mát rượi, coi dễ thương lắm.

Bà Hương-sư kêu chồng mà nói rằng : « Hai đứa nhỏ giống với nhau quá, mình há. Này, mà mình coi kỹ lại coi, hai đứa đều giống hệt thằng ba Xương, thấy thì biết con nó liền. Tôi nhớ thằng ba Xương hồi nhỏ gương mặt cũng vậy đó, phải hôn ? »

Ông Hương-sư gặc đầu đáp rằng : « giống lắm ! Thiệt mẹ con chị Cã bậy quá ! Con cháu như vậy mà bỏ chớ ! Ham làm sui với nhà giàu, rồi bây giờ ra gì đó ! »

Cô Hảo nghe khách nói chuyện lộn-xộn ở phía trước ; cô không biết là ai, nên cô lật-đật chạy ra. Cô thấy vợ chồng Hương-sư Thiện thì cô chấp tay mà xá và hỏi rằng : « Ông bà làm sao biết đây mà ghé ? Mấy năm nay ông bà mạnh giỏi ? »

Ông Hương-sư gặc đầu, để thằng Tô đứng xuống rồi bước vô nhà. Bà Hương-sư cũng để con Hồng xuống, rồi hai tay bà dắt hai đứa nhỏ mà đi theo chồng.

Trong nhà chẳng có bàn ghế chi hết, phía trước chỉ lót một bộ ván thông, để thim giáo ngủ với hai đứa con trai.

Thim lật-đật quét bộ ván ấy, trải chiếc chiếu củ lên, rồi mời vợ chồng Hương-sư ngồi.

Bà Hương-sư thì cứ ôm hai đứa nhỏ mà nựng, bà không chịu rời ra.

Ông Hương-sư ngó cùng trong nhà rồi ngó thim giáo mà nói rằng :

— Hồi thim ra đi, vợ chồng tôi có dặn, hễ thim có túng rỗi, thì gởi thơ cho vợ chồng tôi hay. Mẹ con thim nghèo khổ quá như vậy, sao thim bắt tin, không cho tôi biết ?

— Hồi đi, ông bà thương nên cho mẹ con tôi 100 đồng bạc. Nhớ số tiền ấy, lên trên này tôi mới dọn nhà lập quán làm ăn, rồi chừng con Hảo sanh sản mới khỏi thốn thiếu. Nói cho phải, mấy năm nay nhờ Trời Phật phò hộ mẹ con tôi, nên tuy cực, chớ làm ăn cũng no đủ. Mẹ con tôi mang ơn ông bà đã nhiều quá rồi, chưa tới đói khát gì, lẽ nào tôi dám làm rộn cho ông bà nữa.

— Có làm rộn chi đâu. Hồi trước tôi có học với thầy giáo, tuy học đâu một năm, nhưng mà bề nào cũng là tình thầy trò. Thầy giáo rui mắt, mẹ con thím hơ-vơ. Anh Cã chị Cã tôi đã không bảo bọc, mà lại làm chuyện tôi thấy bất bình lắm. Vợ chồng tôi muốn giùm giúp cho thím, một là đền ơn dạy dỗ của thầy hồi trước, hai nữa chuộc tội bất nghĩa của anh Cã tôi, cái đó là cái lòng thành của vợ chồng tôi, sao thím lại ái ngại. Hồi thím ra đi, vợ chồng tôi nghe thím đã có mấy trăm đồng bạc của con Ban-Biện, nên vợ chồng tôi không đưa cho thím nhiều nữa. Từ ấy đến nay vợ chồng tôi trông thơ của thím hết sức. Thấy không có thơ, tôi nghi hoặc là con cháu không phải có thai, hoặc là có thai mà thai không đậu, nên thím không gởi thơ, chớ có dè nó sanh cả cặp quý báu như vậy đâu. Hồi năm kia có dịp lên Saigon vợ chồng tôi có đi kiếm thím, kiếm hết sức mà không gặp. Chớ chi khi con cháu sanh sản rồi, hoặc hồi năm kia đi kiếm mà tôi gặp, thì có đâu khổ quá như vậy.

— Cám ơn ông bà quá ! Tuy nghèo chớ chưa có chi là khổ. Tôi xin tỏ thiệt cho ông bà thương. Nội một trăm đồng bạc của ông bà cho đó mấy năm nay mẹ con tôi làm vốn buôn bán đủ ăn ; còn số bạc của cô Ban-Biện đưa thì tôi còn để y nguyên mà hộ thân, có dám động tới đâu.

Vợ chồng Hương-sur nghe nói như vậy thì ngó nhau rồi chắt lưỡi lắc đầu.

Bà Hương-sur hỏi hai đứa nhỏ đặt tên gì ?

Cô Hảo dự-dự rồi đáp rằng : « Thưa, đứa con trai tôi đặt tên Tô, còn đứa con gái tôi đặt tên Hồng, đăng làm dấu tích cội rễ của chúng nó. »

Ông Hương-sur nghe như vậy thì động lòng nên ông ứa nước mắt. Ông ngồi suy nghĩ một hồi rồi nói với thím giáo rằng : « Vợ chồng tôi không có con, mà trong nhà có chút đỉnh tiền. Nghỉ ở dưới Bắc-Liêu cực khổ, nên đương tình mua nhà mua phố trên này rồi về Saigon ở chơi cho sung sướng. Vợ chồng tôi còn phải ở trên này năm mười ngày nữa, tình việc mới xong. Vậy biết chỗ rồi, để chiều vợ chồng tôi sẽ trở qua rước thím với mấy cháu đây qua nhà hàng rồi tôi sẽ nói chuyện dài. »

Ông Hương-sur mở bóp lấy ra một tấm giấy 20 đồng bạc mà trao cho cô Hảo và nói rằng : « Cháu cất cái này để mua bánh cho sắp nhỏ ăn. »

Bà Hương-sur lại dặn tấm rửa cho mấy sắp nhỏ sạch sẽ rồi xếp chiều bà sẽ trở qua bà rước.

Vợ chồng Hương-sur nưng-nịu hai đứa nhỏ một hồi nữa, dặn chúng nó phải kêu bằng Ông nội Bà nội, rồi từ giả ra xe mà về.

Thiệt vợ chồng ông Hương-sur Thiện lên Saigon chuyến này đây là lên đăng mua nhà mua phố. Vả vợ chồng không có con mà mỗi năm góp huê-lợi ruộng gần 45 ngàn giạ lúa, nên ăn xài theo thú phong-lưu, mà xài cũng không hết

một góc tư số huê lợi. Tiền bạc tích trữ mười mấy năm thành ra số lớn, lại cho vay đặt nợ để lời thêm ra nữa.

Nay hai vợ chồng tuổi đã tròng, nghỉ có của mà lục-đục dưới tỉnh thì bề ăn ở cực khổ, mà chỗ nghe thấy cũng hẹp hòi.

Bởi vậy mới tính đặt người coi ruộng đất đặng lên Saigon mua nhà ở chơi cho sung sướng tấm thân. Ông Hương-sur thấy nhật-trình rao bán một cái nhà lầu ở đường Mayer với 20 căn phố gần chợ Tân-định. Vợ chồng ông dắt nhau lên coi nhà phố ấy, đều ưng ý hết thảy, nên mấy bữa rày trả giá lên xuống, rồi họ mới nói dứt cái nhà lầu 20 ngàn, còn dãy phố thì 30 ngàn, kể về nhà và đất. Vợ chồng Hương-sur đành mua giá đó và đã giao cho quan Chưởng-kế lập tờ mua bán cho rành, rồi sẽ ký tên chồng bạc.

Hiện bây giờ hai ông bà mượn phòng ở tại nhà hàng « Nam-kỳ Palace », dựa đường kinh-lấp, đợi Chưởng-kế làm giấy tờ, nên rảnh-rang mới đi kiếm mẹ con thím giáo đó.

Hai ông bà lên xe hơi trở qua Bến-thành, chừng xe chạy rồi, bà Hương-sur mới hỏi chồng rằng :

— Minh coi có phải 2 đứa nhỏ giống hịch thẳng Tú-Tài Xương hay không ?

— Giống lắm, thấy thì biết là con nó liền.

— Tôi thấy hai đứa nhỏ sao tôi thương quá. Thầy kệ, cháu nội của anh Cả mà ảnh bỏ rơi bỏ rớt, thôi để tôi đem về tôi nuôi chơi.

— Tôi cũng muốn tính như vậy đó. Bây giờ mình ở trên này, thì có ai biết đầu dây mối nhợ gì đâu mà dị-nghị. Thiệt tôi qua tôi thấy mẹ con thím giáo nghèo khổ quá, tôi chịu không được.

— Minh biểu sớp-phơ chạy thẳng ra chợ Bến-Thành dặng tòi kiếm mua áo quần, giày nón, rồi chiều đem qua cho hai đira nhỏ bậu chơi.

Ông Hương-sur gác đầu kêu sớp-phơ biểu chạy ra chợ mới Bến-Thành. Bà Hương-sur vô mấy ngôi hàng Bắc, với mấy tiệm Bombay mua đồ đủ thứ. Chừng trở về nhà hàng ông Hương-sur thay đồ nằm nghỉ, ông mới nói với bà rằng :

— Tòi nghĩ vợ chồng anh Cã thiệt là bậy lắm ! Chẳng nói tới việc nhơn-nghĩa hay là tội phước làm chi, sự vui-vẻ ở sẵn trước mắt mà không chịu hưởng, lại đi tìm cái gì không biết ?

— Chị Cã chỉ chê con Hảo là con nhà nghèo, không đáng mặt làm dâu chỉ, để chịu lụy mà cưới cho được con nhà giàu, bởi vậy bây giờ chỉ mang quả báo đó !

— Mấy năm nay tòi ghét tòi không tới lui, mà tòi cũng không thèm hỏi thăm, không biết vợ chồng thằng Xương ăn ở với nhau có con cái gì hay không ?

— Tòi nghe nói không có con. Họ lại nói con dâu chị Cã thấy chỉ nghèo hơn cha nó, nên nó khinh khi chỉ lắm, nó coi chỉ không ra gì hết, hễ chỉ nói động tới nó thì nó mắng vãi lại.

— Vậy mới đáng ! Ham giàu ghé !

— Mà họ nói con nọ nó cũng không kể gì đến thằng Xương nữa. Nó muốn ở nó ở, chừng nào nó muốn về bên Cái-Giày nó về, nó không đếm xỉa tới ai hết. Vài năm nay nó về ở miệt bên Cái-Giày, không thèm qua nữa. Không biết tại sao mà kỳ cục vậy nữa !

— Vợ chồng anh Cả, bị mua sớ đất dưới kinh Quan-Lộ, nghe nói có mắc nợ. Anh hỏi bạc Chà hay bạc Bạng gì đó. Chắc là đầu ảnh nó thấy ảnh thiếu nợ, nên nó không thềm ở nữa chớ gì!

— Cha chả, thiếu nợ mà mấy năm nay lúa rẻ đây biết làm mượn, sao mà trả?

— Minh khéo lo giữ hôn! Chị Cả chỉ giỏi lắm mà, chớ phải như mình vậy sao.

— Chết chớ giỏi! Người ta bằng cái bồ mà người ta còn ngã rầm-rầm kia!

— Chỉ nguy thì chỉ chạy qua ông sui của chị mà vay ông thiếu gì tiền.

— Mượn rồi cũng phải trả, chớ ai cho không hay sao?

— Họ làm sao thì họ làm, tôi biết đâu... Bây giờ tôi nói với mình, vợ chồng mình không có con; con Hảo tuy nó mang tiếng mang tâm về việc thặng Xương đó, song tánh nết nó tôi coi thiệt thà dễ thương lắm. Tôi tính nuôi nó làm con nuôi, mình nghĩ thử coi được hay không?

— Được lắm, chớ sao lại không được. Hồi nầy tôi nói với mình, tôi muốn nuôi hai đứa nhỏ. Mà nuôi hai đứa nhỏ thì tự nhiên nuôi luôn mẹ chúng nó, chớ lẽ nào bắt con mà bỏ mẹ hay sao.

— Minh nuôi như vậy phải nghĩa lắm. Bề nào hai đứa nhỏ cũng là dòng họ của tôi. Minh tốn hao cho chúng ăn học, hoặc sau mình cho chúng nó gia tài chút đỉnh cũng không tiếc gì.

— Vậy chớ sao. Minh không con. Còn tôi thì không có cháu. Sự nghiệp của mình thế nào ngày sau cũng về chị em

thằng Xương. Thà là tôi để cho hai đứa nhỏ này, chớ tôi không muốn cho thằng Xương là trai bất nghĩa.

— Lời mình nói hiệp ý tôi lắm. Thôi để chiều mình rước mẹ con thím giáo qua đây rồi sẽ nói chuyện.

Vợ chồng Hương-sư bàn tính với nhau rồi đi ăn cơm.

Vợ Ba Lân là một người lọc mạch, ưa dòm hành việc của thiên-hạ.

Buổi sớm mời chị ta ngồi nhà, ngó thấy thím giáo Điều dắt vợ chồng Hương-sư Thiện đi ngang, thì chị ta nom theo coi ai đó cho biết. Chị ta lại ngồi căn nhà dựa bên thím giáo, rình mà nghe nói chuyện. Chị ta nghe rõ đầu đuôi hết, nghe thím giáo còn cất y nguyên số bạc của cô Ban-Biện cho đề hộ thân, song không rõ số bao nhiêu, nghe Hương-sư cho tiền đề sắp nhỏ ăn bánh, nghe bà Hương-sư dặn tắm rửa sắp nhỏ đặng chiều bả trở qua rước.

Chứng vợ chồng Hương-sư về, chị ta cũng nom theo, thì thấy đi xe hơi, bộ coi giàu có lớn.

Thím giáo đưa vợ chồng Hương-sư lên xe rồi, thím trở vô nhà. Vợ Ba Lân men lại hỏi rằng :

— Ai thăm chị đó vậy chị Hai ?

— Vợ chồng Hương-sư Thiện, mợ không biết hay sao ?

— Hương-sư Thiện nào ?

— Em ruột của ông Cả Hoàng đó,

— Trời đất ơi ! Vậy hay sao ? Tôi bỏ xứ đi lâu rồi, tôi quên

bà con hết. Hương-sur Thiên có vợ rồi về ở trên chợ Bắc-liêu mà.

— Phải. Bây giờ vợ chồng ông tính mua nhà, mua phố dựng về trên này mà ở, chứ không thềm ở Bắc-liêu nữa.

— Chà chà ! Nghe nói ông này giàu hơn ông Cả Hoàng nhiều, phải vậy hay không, chị Hai ?

— Giàu hơn nhiều mà vợ chồng lại biết điều, ăn ở tử-tế, chứ không phải như vợ chồng ông Cả vậy.

— Nếu vậy thì chị khoẻ rồi. Tôi coi bộ thương chị lắm !

— Phải. Vợ chồng Hương-sur thương mấy mẹ con tôi lắm. Hồi này ghé cho mẹ con con Hảo 20 đồng bạc, lại nói đề xế chiều qua rước đi chơi.

— Phải mà. Hai đứa con của con Hảo là cháu của ông, tự nhiên ông phải thương chứ. Này, chị răn gò vợ chồng ông cho gặt, chị nhờ lắm đa chị.

— Gò giống gì. Mình mạnh giỏi, còn làm lưng được, thì lo làm ăn, mong nhờ người ta làm chi.

— Chị quê mùa quá ! Người ta giàu có, người ta thương mình, thì mình phải mong nhờ nhờ chút đỉnh chứ. Không cầu người ta nuôi làm chi song cũng đỡ lắm chứ.

Vợ Ba Lân lại kêu cô Hảo ra mà nói rằng : « Cháu để được hai đứa nhỏ đó cũng như hai cục vàng đa cháu. Mẹ coi ý vợ chồng Hương-sur Thiên muốn nhìn hai đứa nhỏ, nên mới lết tới đó. Cháu phải ăn nói cho khôn khéo đừng người ta thương. Cháu phải lo tắm rửa hai đứa nhỏ sạch-sẻ kẻ người ta gớm. Người ta giàu có mà người ta thương mẹ con cháu thì lo gì không cơm ăn, không tiền xài »

Cô Hảo cười mà đáp rằng :

— Lời mợ dạy, cháu rất cảm ơn. Song cháu có biết làm sao mà khôn khéo cho được. Cháu cứ lấy thiệt tình đối đãi, ai ở phải thì cháu cung kính, ai ở quấy thì cháu lánh xa vậy thôi.

— Bây giờ vợ chồng Hương-sur muốn nhìn cháu, mà lại về ở gần đây nữa, thì cháu khoẻ rồi. Vậy cháu hãy rón ở cho người ta thương rồi mợ sẽ bày khôn bày dại cho mà nhờ. Nghe nói xế chiều người ta sẽ trở qua rước sắp nhỏ. Vậy cháu tắm rửa chúng nó cho sạch-sẽ, cho em mặc áo quần tử-tế. Cháu có may đồ cho sắp nhỏ hay không ?

— Thưa, có.

— Đồ gì ?

— Áo vải bông, quần vải đen vậy thôi, chớ mình nghèo, tiền đâu có mà sắm đồ hàng lụa.

— Vải mà còn mới cũng được. Như có củ thì phải giặt cho sạch. Còn cháu có áo quần hay không ?

— Thưa, có. Năm lên trên này đó, bà Hương-sur có may cho cháu và má cháu, mỗi người một cái áo xuyến, một cái quần lảnh bây giờ cũng còn đó.

— Ừ. Té ra chị Hai với cháu đã có quen trước rồi.

— Thưa, phải.

— Đồ đó bây giờ bạn còn vừa hay không ?

— Thưa, có hơi chật một chút, song cũng còn bạn được.

— Ồ, như chiều người ta có trở qua cháu phải bạn đồ đó nghe, chớ đừng có ăn mặc lèn-xèn quá khó coi. Mợ coi dèc từ rày sắp lên cháu hết cực rồi đã.

Cô Hảo cười.

Vợ Ba Lân giởn chơi với hai đứa nhỏ rồi chạy về nhà.

Thím giáo trở ra quán, tính dọn đồ về nghỉ đặng xế chiều có rước khách.

Mới 2 giờ chiều thì vợ Ba Lân đã lại nhà thím giáo, hỏi cô Hảo tắm cho hai đứa nhỏ. Chị ta phụ tắm gội kỳ mài cho hai đứa nhỏ sạch trơn, rồi lại giành bận áo bận quần cho chúng nó nữa. Chị ta cũng ép thím giáo với cô Hảo phải gỡ đầu cho vén khéo, phải lấy quần áo mới mà mặc. Mẹ con thím giáo thiệt thà, còn vợ Ba Lân thì lanh lợi, thuở nay mẹ con thím giáo đã kiên nề sẵn rồi, bởi vậy hôm nay vợ Ba Lân biểu sao thì mẹ con làm y theo không dám cãi.

Mẹ con thím giáo lấy những áo quần của bà Hương-sur Thiện may cho cách 4 năm trước mà bận, đồ xếp để lâu trong gói, nên có lẫn ngang lẫn dọc coi không được. Đã vậy mà áo quần của cô Hảo lại chật và vắn, nhưng nhờ nước da cô trắng-trẻo, gương mặt cô hữu duyên, nên tuy áo quần không vừa, song tướng người coi cũng đẹp.

Còn con Hồng với thằng Tô mặc áo vải bông, quần vải đen, mà mặt hai đứa nhỏ rất hân hoan, vì lâu ngày mới được bận đồ mới, nên chúng nó mừng lắm.

Vợ Ba Lân thấy nhà dơ, lại kiểm chổi quét. Chị ta đương dọn dẹp lảng xãng, thì bà Hương-sur Thiện bước vô, sau lưng có người sớp-phơ đội kết trắng đi theo, tay ôm một gói đồ. Bà Hương-sur vừa bước vô cửa thì nói rằng: « Đâu, hai đứa cháu nội tôi đâu? Bận đồ tôi mua đây coi vừa hay không? ». Bà day lại lấy gói đồ của người sớp-phơ ôm, biểu sớp-phơ trở ra coi chừng xe rồi bà để gói đồ trên bộ ván thông, mà mở banh ra. Con Hồng với thằng Tô đã có thấy bà Hương-sur

hồi sớm mơi rồi, nên bây giờ chúng nó không sợ nữa, đứng dựa bên má chúng nó mà ngó.

Bà Hương-sur vừa lấy đồ trong gói ra, vừa nói rằng : « Tôi có mua một bộ đồ mạch-lô cho cháu nội trai tôi, tôi có mua áo đầm cho cháu nội gái tôi, tôi mua đây, không biết có vừa hay không, đâu lại bà nội bạn cho ».

Vợ Ba Lân bật thiệp, liền nắm tay hai đứa nhỏ dắt lại, rồi cởi đồ của chúng nó đương bận đó ra đặng có bạn đồ mới. Cò Hảo cũng bước lại phụ mà thay đồ cho con

Bà Hương-sur ngồi trên ván nhắm nhía hai đứa nhỏ, rồi chỉ vợ Ba Lân mà hỏi thím giáo rằng : « Cô này ở lối xóm lại chơi phải hôn ? »

Thím giáo đáp rằng : « Thừa nó là em dâu của tôi. »

Bà Hương-sur ngó vợ Ba Lân trân-trân, rồi bà hỏi nữa rằng :
— Hồi thím ra đi, thím nói lên nương dựa với em thím, té ra hai vợ chồng cô này há ?

— Thừa, phải.

— Hai vợ chồng cô này cũng ở chung đây hay là ở riêng ?

— Thừa, ở riêng. Ở căn phố thứ ba, phía ngoài đó.

— Em thím làm việc gì trên này ?

— Thừa, nó làm thầy thuốc, mà mắc không có vốn, không biết làm sao lập tiệm cho được, nên nó đi làm thuốc dạo và coi quẽ.

— Cô này là người gốc ở dưới, mình hay là ở trên này ?

Vợ Ba Lân nghe thím giáo trả lời nãy giờ thì vừa ý lắm, chùng nghe hỏi tới cội rễ của chị ta, thì chị ta muốn thừa dịp ấy mà làm quen, nên hót mà trả lời rằng :

— Thưa, em là người cũng ở xóm Láng-Dài. Hồi ông đi cưới bà đó em biết.

— Vậy hay sao? Hai vợ chồng lên trên này bao lâu rồi?

— Thưa, gần 10 năm rồi.

— Làm ăn khá hay không?

— Thưa, không khá; tại không có vốn thì khá giống gì được. Chớ chi ở nhà tôi có vốn mở ra một tiệm thuốc, bào chế thuốc mà bán, thì chắc là khá lắm.

— Phải có vốn bao nhiêu lập tiệm thuốc mới được?

— Phải có một hai ngàn mới được.

— Dữ hôn!

Cò Hảo bận áo quần và mang giày cho hai đứa nhỏ rồi, Bà Hương-sư biểu chúng nó đi qua đi lại cho bà coi, biểu lấy nón đội lên nữa, bà nhắm-nhía rồi cười mà nói rằng: « Tôi mua nhắm chừng mà vừa quá. Giày có rộng một chút, mà đi cũng được ».

Hai đứa nhỏ mặt mày sáng rỡ, nhờ bận đồ tốt vô tương mạo càng thêm đẹp, coi chẳng khác con nhà giàu sang. Bà Hương-sư kể mặt, biểu mỗi đứa hun bà một cái, rồi bà cười mà dặn rằng: « Từ rày sắp lên hãy nhớ kêu bà bằng bà nội đa, nghe hôn. » Hai đứa nhỏ dạ và đứng trong lòng bà.

Bà Hương-sư lấy làm toại chí, mà vợ ba Lân thấy vậy lại càng vui lòng, nên chúm-chím cười hoài.

☉ Bà Hương-sư nói với thím giáo rằng: « Ông biểu qua rước thím với sắp nhỏ qua nhà hàng chơi, rồi tối ông dắt vô Chợ-lớn ăn cơm. Thôi sửa soạn đi ».

Thím giáo dụ-dự. Vợ Ba-Lân liền nói rằng: « Chị đi với

mẹ con con Hảo đi, để thằng Hiếu ở nhà, chiều nó lại đàng tôi mà ăn cơm. Có tôi coi chừng nhà cho, không có sao đâu mà sợ ».

Bà Hương-sur gác đầu nói rằng : « Tinh như cô đây xong lắm. Thím phải qua bên chơi, tối tôi biếu xe đưa về ».

Mẹ con thím giáo không có cơ mà từ được, nên phải đợi khăn và dặc con Hồng với thằng Tô đi. Bà Hương-sur móc túi lấy 2 cắc bạc mà cho thằng Hiếu rồi từ giã vợ Ba Lân.

Xe về tới nhà hàng « Namkỳ Palace », bà Hương-sur dặc mẹ con thím giáo vô phòng. Khi bước vô thì bà nắm tay hai đứa nhỏ và chỉ ông Hương-sur mà nói rằng : « Kia, ông nội của cháu đó. Cháu chịu ở với ông nội bà nội hôn ? »

Con Hồng nói nho nhỏ rằng : « Chịu, mà má cũng ở nữa ». Bà Hương-sur cười ngất và nói : « Ừ, má cũng ở nữa. Thôi hai cháu xá ông nội đi ».

Hai đứa nhỏ khoanh tay cúi đầu xá ông Hương-sur, làm cho ông động lòng, nên ôm chúng nó mà hun mỗi đứa một cái, bộ ông cảm lắm!

Bà Hương-sur hỏi ông thay đồ dặc dặc thím giáo đi coi nhà và phố của mình mới mua. Ông lật đật thay đổi áo quần rồi ra xe mà đi, ông ngồi trước với sếp-phơ, còn bà và mẹ con thím giáo ngồi sau với 2 đứa nhỏ.

Thím giáo với cô Hảo chẳng bao giờ dám mơ-ước ngồi xe-hơi mà đi chơi, nay mẹ con được như vậy thì trong lòng hồi-hộp, ngoài mặt ái ngại, ngồi mà không biết vui. Bà Hương-sur để con Hồng ngồi trong lòng, bà chỉ chỗ này, bà hỏi việc nọ, coi bà yêu lắm.

Vợ chồng Hương-sur dặc mẹ con thím giáo đi coi cái nhà

lầu của mình mới mua, rồi dắt đi coi luôn dãy phố nữa, nhà lầu thiệt đẹp-đẽ rộng rãi, còn dãy phố cũng tốt, cho mướn mỗi căn 18 đồng một tháng, chỉ bỏ trống có một căn.

Đi vòng các đường mà chơi tới tối mới vô Chợ lớn, lên Cao lầu ăn cơm. Hai đứa nhỏ quen rồi nên bây giờ chúng nó đồ-đẽ nói chuyện với hai vợ chồng ông Hương-sur không dứt.

Ăn cơm rồi lên xe trở về « Namkỳ Palace ».

Ông Hương-sur nói với thím giáo rằng : « Vợ chồng anh Cả tôi không kể tội phước chi hết mà lại có con. Còn vợ chồng tôi trọng hơn nghĩa quá mà lại không con. Cái đó cũng là tại ông Trời khiến như vậy. Thôi, không con thì vợ chồng tôi nuôi cháu cũng được. Vợ chồng tôi đã bàn tính với nhau rồi, nên nay tôi xin nói thiệt với thím để con Hảo đây cho vợ chồng tôi nuôi làm con đặng nuôi luôn hai đứa cháu nhỏ nữa, thím bằng lòng hay không ? »

Thím giáo cảm động nên đứng cóm-róm đáp rằng : « Ông bà có lòng thương con cháu tôi, thì tôi đội ơn hết sức, có lẽ nào tôi không bằng lòng ».

Bà Hương-sur cười và hỏi cô Hảo rằng : « Má con nói như vậy đó, còn ý con thế nào ? »

Cô Hảo nước mắt chảy ròng-ròng, cô mũi lòng quá nói không được. Cô đứng một hồi lâu rồi lập-cập đáp rằng :

— Ông bà thương.....

— Đừng có kêu « Ông bà » nữa, phải kêu bằng « chú thím ». Phải đòi như vậy thử coi con có khá hay không, kéo bấy lâu nay con cực khổ tội nghiệp quá.

Cô Hảo đã biết rõ vợ chồng Hương-sur thiệt có tình thương cô, mà cô nghe mấy lời thân thiết như vậy nữa thì

cô càng thêm cảm xúc, nên cô ngồi xuống mà lạy và nói rằng : « Thân con nghèo khổ mà lại còn nhờ-nhuốt. Chú thím không chê không gớm, thò tay dưới bùn mà vớt con lên, cái ơn ấy con trọng như ơn tái tạo. Con chẳng biết lời chi mà cảm tạ cho vừa, con chỉ nguyện hết lòng kính trọng chú thím và giữ tròn đạo làm con. »

Ông Hương-sur làm được như nghĩa, thì trong lòng ông thơ-thới, nên ông cười mà nói rằng : « Việc tôi nuôi con Hảo với hai đứa nhỏ tính xong rồi. Bây giờ tôi còn nói với thím giáo việc này nữa. Tôi mua dãy phố 20 căn đó, tôi muốn giao cho thím cho mượn và góp tiền giùm cho tôi. Thím ở bên Khánh-hội phố dờ-dáy quá, còn bán quán cực khổ mà không lời bao nhiêu. Tôi cho thím một căn phố của tôi đó. Thím về đó ở coi góp tiền phố và muốn mua bán cũng được. Thím góp tiền phố hể 100 thì tôi cho thím 10 đồng. Nếu phố ở đủ hết thì mỗi tháng thím được huê-hồng 34 đồng. Còn hai đứa con trai của thím như đứa nào muốn đi học thì tôi cho tiền đặt đóng tiền trường cho nó học. Vợ chồng anh Cã tôi phụ phàn thím thì vợ chồng tôi bao bọc, cho, thím đừng lo. Thím chơi rồi chừng nào thím muốn về, thì tôi cho xe đưa về, Còn mẹ con con Hảo thì để nó ở bên này đặt sáng mai thím nó đặt may áo quần cho nó bạn lành lẽ với người ta. Chừng Chưởng-Khế làm tờ giấy cho tôi ký tên chồng bạc xong rồi, vợ chồng tôi với mấy mẹ con con Hảo về Bắc-liều ít bữa đặt chỗ đồ lên dọn nhà mà ở. Để chừng tôi trở lên rồi tôi sẽ sắp đặt cho thím ở coi phố. Bây giờ thím lấy đờ ít chục đồng bạc đây mà xài, đờ tôi trở lên rồi sẽ hay ».

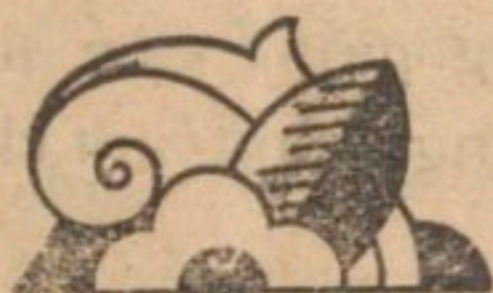
Thím giáo mừng quá, không dè tình-linh mà được hạnh phúc dường ấy. Thím ở nói chuyện chơi tới 10 giờ rồi xin

từ mà về kéo sắp nhỏ ở nhà trông. Vợ chồng Hương-Sư cho xe-hơi đưa thím giáo về còn bắt cô Hảo với 2 đứa nhỏ ở lại.

Hồi chiều Ba Lân đi bói về thì vợ đã thuật cho chàng nghe sự vợ chồng Hương-Sư Thiện đến thăm thím giáo và rước mấy mẹ con thím đi chơi. Hai vợ chồng mừng rỡ nên thức mà chờ mẹ con thím giáo. Chừng thấy thím giáo về có một mình thì lấy làm lạ, nên hỏi thăm mẹ con cô Hảo. Thím giáo bèn thuật lại cho em hay sự Hương-sư Thiện đã xin nuôi mẹ con cô Hảo và tính giao cho thím coi phố.

Vợ Ba Lân nghe rõ đầu đuôi rồi nói rằng : « Tôi biết lắm. Tôi nói chị no rồi mà. Này, chị khá, xin chị đừng có quên vợ chồng tôi nghe hôn, chị Hai. »

Thím giáo cười mà đáp rằng : « Tôi không phải như người ta vậy đâu mà mợ phải dặn. Tôi biết thương anh em chị em lắm mà. »

Đoạn thứ ba
QUẢ BÁO NHÂN TIỀN

Loài người chìm nổi lặn hụp trong biển khổ, mê-mẩn say đắm những mùi trần, hễ ai làm cái nhơn lành thì được cái quả tốt, ai làm cái nhơn dữ ắt được cái quả xấu, cũng như chú lập vườn, hễ trồng giống cam ngọt thì tự nhiên hưởng trái cam ngọt, còn trồng giống cam chua thì tự nhiên hưởng trái cam chua.

Tú-Tài Tô-hồng-Xương tính cưới vợ đặng lập gia-thất, mà tư tình với cô Hảo lữ có thai rồi lại ham giàu, bỏ cô Hảo đi cưới vợ khác, đó là gieo một cái nhơn không tốt, thế thì làm sao mà hưởng cái quả tốt cho được.

Tại cái nhơn-quả như vậy, nên Tô-hồng-Xương tốn gần ba ngàn đồng bạc mua nữ-trang cùng lễ vật mà cưới cô Tăng-thị-Búi, là con của Bá-hộ Chỉnh ở Cái-giày, tưởng là sắc cầm hảo hiệp, loan phụng hòa minh, đầm ấm niềm vợ chồng, rồi ngày sau hưởng vinh-huê phú-qui. Nào dè tốn công hao của, mệt trí chịu lòn, cưới được vợ rồi mới trong

một tháng đầu thì đã thấy ý chồng một ngã, ý vợ một nơi, chồng tham tiền nên trọng vợ như ngọc ngà, còn vợ ỷ giàu nên coi chồng như rơm rát.

Chồng có học nên mở miệng thì nói hơi nhơn nghĩa ; vợ nhiều tiền nên dưới mắt thì coi không có người. Ban đầu mới về nhà chồng cô Búi còn kiên nể, nên tỏ ý kiêu cần chớ chưa dám nói tiếng hỗn hào ; cách ít tháng cô dòm thấy chồng trọng mà cha mẹ chồng đều ở bực thấp hơn cô hết thấy, bởi vậy nói cô chẳng cần khiêm nhường, làm cô chẳng cần tưng phục.

Một buổi sớm mai, trời mưa dầm-dề, mà cô Búi biểu chồng phải sai người nhà đạp xe máy lên Bắc-Liên mượn xe-hơi cho cô về Cai-Giày thăm cha mẹ.

Bà Cãi Hoàng hay sự ấy, bà bèn nói với dâu rằng : « Bữa nay trời mưa quá, thôi để bữa khác sẽ đi, con. »

Cô Búi xụ mặt đáp rằng : « Nhớ nhà lắm, để bữa khác không được. Nhất định đi bữa nay hè, chớ không chớ mai một gì hết ráo. »

Hồng-Xương nghe vợ nói chằm-bắm như vậy, chàng mới can rằng :

— Trời mưa quá, sai bày trẻ đi mượn xe, ướt mình nó lạnh tội nghiệp, mà kêu xe xuống đây mình ra xe mà đi cũng cam go lắm !

— Trời mưa đi chết hay sao ? Nếu vậy hề mưa thì không ai đi đâu hết hả ?

— Không phải chết ! Nhưng mà không có việc chi gấp, thứ đi chơi cần gì phải dầm mưa mà đi.

— Về thăm cha mẹ có phải đi chơi đâu. Nếu vậy hễ có chồng rồi phải bỏ cha mẹ hay sao? Biền đi mượn xe đi. Tôi trả tiền xe, tôi không bắt ai trả đâu mà nói.

Mẹ con bà Cả nhìn nhau rồi kêu đưa ở mà sai đạp xe máy dầm mưa lên Bắc-Liêu mượn xe-hơi, không dám cãi nữa.

Vợ chồng Hồng-Xương mới xung-đột lần đầu, mà chồng thì nhượng lời, còn vợ thì lấn thế. Cô Búi mới khai chiến mà cô được « toàn-thắng », thì cô hãnh hái, không còn ái-ngại gì nữa, bởi vậy từ ấy về sau cô « lên nước », không kể gì tới chồng hay là cha mẹ chồng, cô tự do muốn làm việc gì thì làm, muốn đi về Cái-Giầy thì đi, không ai dám cản nữa, mà về bên rồi cô muốn ở bao lâu tự ý, không cần phải xin phép ai nữa.

Khá khen cái chí của Hồng-Xương có vợ như vậy mà chàng nhân nại chịu cho tới vài năm, hễ vợ về Cái-Giầy thì lót-cót qua năn-nỉ rước vợ về, khi vợ về bên này thì lại phải chịu lòn, dầu bị mắng cũng phải nhịn, chẳng hề dám mịch lòng vợ.

Một bữa, gần tới đám kỵ của ông nội, mà cô Búi lại đòi về Cái-Giầy. Hồng-Xương lấy làm buồn, song chàng không dám cản, phải để cho cô đi, mà lại còn hứa hễ đám kỵ cơm xong rồi chàng sẽ qua mà rước.

Đám kỵ xong rồi, bà Cả nhắc Hồng-Xương đi rước vợ. Hồng-Xương cùn-quần nói rằng :

— Bỏ, không thèm rước nữa ! Nó làm cực lòng tôi quá ?

— É ! Đừng có nói bậy vậy nào ! Phải đi rước, chớ không đi thì nó giận đả.

— Giận thầy kệ nó ! Tôi không màng nữa.

— Đừng có nói đại vậy, con ! Phải rán chịu cực, dặng nhờ ngày sau chớ !...

— Chừng nào nhờ chưa biết, mà bây giờ nó coi mình không ra cóc-rác gì hết.

— Thấy nó, con. Phải rán mà chịu. Con không thấy hay sao, vay mấy chục ngàn đồng bạc mà mua đất Quan-Lộ, mấy năm nay lớp thì bị thất, lớp thì bị lúa thấp giá nên trả không nổi. May Chà-và nó không kiện chớ nếu nó làm ngặt nó kiện thiệt không biết làm sao. Đời coi thế khổ lắm, con phải rán nhẫn nhục, đừng hể có việc chi thì cạy bên vợ con đỡ gạc giùm, chớ nếu con cứng đầu cứng cổ, người ta ghét rồi nhờ-nhối sao được.

— Chêc khách ăn nói trên đầu người ta, khó chịu quá !

— Ấy ! Họ lột da sống đời hay sao ? Muốn ăn phải lăn vào bếp. Con nhắm mắt mà chịu, đừng nói gì hết. Muốn giàu thì phải chịu vậy chớ sao.

— Vì muốn giàu mà con phải chịu khốn nạn mấy năm nay, thiệt hết sức !

— Có gì đâu mà hết sức ?

— Vậy chớ đợi sao nữa ? Thiệt, con đả thềm !

— Vợ của con nời bầu lâu, vậy mà tánh nó thiệt thà. Con thủng-thẳng mà dạy nó chớ.

— Có ông Trời xuống mà dạy nó, chớ ai dạy nổi !

Tuy Hồng-Xương phiền trách, song vì mong ăn gia-tài, nên ít bữa sao rồi chàng cũng lót-tót qua Cái-Giầy năn-nỉ rước vợ về.

Qua năm 1930 ruộng miệt Láng-Dài cũng như miệt Quan-Lộ, lúa cấy rồi bị trời hạn gần một tháng, nên sanh thứ bọ đeo cắn lá cắn đọt làm cho lúa mười phần chết tới bảy tám phần. Tới mùa gặt đầu năm 1931, bà Cả Hoàng thâu góp cắn sảy hết sức, mà chỉ được có 5 ngàn gạ lúa.

Số nợ 30 ngàn, tính tiền lời đã 4 ngàn rưỡi, mà có 5 ngàn gạo lúa, lại lúa giá 0p60 một gạo, thì làm sao có đủ mà trả nợ. Chà-và chũ-nợ tới nhà rầy-rà, hăm kiện đặng thi hành phát mãi nhà đất. Vợ chồng ông Cả Hoàng năn-nỉ hết lời mà chủ-nợ không nghe.

Rủi bữa Chà-và tới đòi nợ lại có cô Búi ở nhà. Cô hay cha mẹ chồng thiếu nợ, để Chà-và mắng nhiệt, thì cô lấy làm khinh khi, nên sáng bữa sau cô tuốt về Cái-Giày.

Chuyến này cô Búi đi có một mình, cô đem theo một hoaly áo quần cũng như mấy lần trước. Đến tối Hồng-Xương mở tủ ra coi mới hay vợ tóm sạch quần áo, mà đồ nữ-trang cũng không để lại một vật nào hết.

Sáng bữa sau có cô Ban-Biện Hồng-Hạnh về thăm cha mẹ. Cô vô nhà thấy vắng cô Búi, cô bèn hỏi em là Hồng-Xương rằng :

— Con Ba đi đâu vắng vậy em ?

— Vợ em mới về bên hôm qua.

— Hừ ! Về hoài, mới về bữa hôm đây, nay về nữa ! Nó về sao em không đi với nó lại ở nhà đây ?

— Đi hoài coi kỳ quá.

— Chồng đâu vợ đó, chớ phân rẽ với nhau như vậy sao được.

— Vợ em đi chuyến này sao trong bụng em phát nghi quá.

— Nghi giống gì ?

— Nó đi hôm qua. Hồi hôm em mở tủ coi lại thì nó tóm góp quần áo cùng nữ-trang mà đem theo ráo, chẳng để lại

một món chi hết. Em nghi nó tinh chuyển này nó về ở luôn bên sao mà.

Cô Ban-Biện với bà Cả nghe như vậy thì ngó nhau chung-hướng.

Bà Cả hỏi Hồng-Xương rằng :

— Sao nó lấy đồ đi hết mà con không cản nó ?

— Con có dè đâu, chừng nó đi rồi mới hay chớ.

— Vậy thì con phải tuốt theo nó mới được.

— Theo làm chi ?

— Theo đặng dả-lả mà rước nó về chớ.

— Trong ý nó thấy nhà mình bây giờ nợ-nần lộn-xộn nó không muốn ở nữa. Con theo nần-nĩ sao được. Thôi, thầy kệ nó, như nó về thì về, hăng không về thì thôi.

— Ờ, đừng có nói bậy. Vợ như vậy mà bỏ hay sao. Mấy bữa rày má có ý muốn biểu con về bên vợ con đây chớ.

— Về làm chi ?

— Má muốn con về bên ở ít bữa, rồi òn ỹ nói với anh chị hoặc vay bạc, hoặc bán đứt sở đất Quan-Lộ mà trả phứt nợ Chà-và cho rồi, để nó kiện thừa khó lòng quá.

— Khó mở miệng lắm, má ơi !...

— Có gì đâu mà khó ! Con nói với anh chị rằng vì mua đất Quan-Lộ thiếu bạc mới đi vay, tưởng trả lần hồi ít năm thì tiêu nợ ; nào dè lúa không có giá nên trả không nổi. Con nói bề nào ruộng đất ấy ngày sau cũng về vợ chồng con hưởng. Bây giờ nếu anh chị ở bên ra bạc trả nợ, cũng như

mua đất cho vợ chồng con. Con nói như vậy đó thử coi; chừng nào anh chị không chịu, thì con sẽ nói thôi mua giùm sở đất đó lại, nếu ở bên mua thì cha má để y giá mua hồi trước mà thôi. Con nhưn dịp qua rước vợ con, nói luôn chuyện đó nữa. Nếu anh chị ở bên chịu ra bạc trả nợ thì mình khoẻ biết chừng nào.

Cô Ban-Biện khen mẹ tính cao và độc riết em đi nói chuyện ấy.

Hồng-Xương có liêm-sĩ chút đỉnh, nhưng bị mẹ với chị độc quá, chàng phải xiêu lòng, nên ngày sau chàng lót-tót qua Cái-Giầy. Chàng bước vô nhà, cô Búi thấy, mà cô làm lơ, không thèm hỏi; còn vợ chồng Bá-hộ Chịnh thì hỏi lơ-là qua hồi nào rồi thôi, chớ không thèm hỏi thăm sui-gia. Hồng-Xương xẻn-lẻn hết sức, song phải rần mà chịu cái địa-vị khó-khăn lạt-lẻo ấy, trong lòng bát-ngát, ngoài mặt buồn hiu.

Đến tối chàng thấy ông Bá-hộ nằm hút á-phiện, chàng mới men lại mà nói rằng: « Con có một việc nhà bối rối quá, nên con qua thưa cho tía hay. Số là năm trước cha của con có mua dưới kinh Quan-Lộ một sở ruộng 50 ngàn đồng, vì thiếu bạc nên có vay của Chà-và 30 ngàn. Mấy năm nay bị thất, lại bị giá lúa thấp, nên trả nợ không nổi. Bây giờ chủ-nợ làm khó, hăm đi kiện. Cha với má con biểu con qua nói với tía liệu coi như có mua sở đất đó lại thì cha với má con sẽ bán cho tía, hay là tía muốn ra bạc trả nợ rồi lấy đất ấy mà cho vợ chồng con đứng bộ cũng được. »

Bá-hộ Chịnh nghe rề nói như vậy thì lồm cồm ngồi dậy, tay cầm ống hút, mắt mang kiến gọng vàng, ngó rề trăn-trần

mà đáp rằng : « Trời ơi ! Anh chị làm lộn-xộn, mắc nợ-nần, bây giờ mầy biểu tao phải trả nợ đó hay sao ? Tao có ăn thua gì đâu mà trả. Có được đâu. Tao nói cho mầy biết, vợ mầy nó phiền chuyện đó lắm. Nó nói nợ-nần lộn-xộn nó không chịu về bên nữa đâu. Chừng nào vợ chồng tao chết rồi mầy sẽ tranh gia-tài, chớ chưa gì mà mầy tính ăn trước vậy sao được. »

Hồng-Xương hồ thẹn không biết lời chi mà biện bát, nên riu-riu đi lại bộ ván để phía chái trên mà ngồi.

Chàng liệu nói nữa thì nhục mà vô ích, bởi vậy sáng bữa sau chàng tỉnh về Láng-Dài. Chàng xuống nhà sau kiểm vợ mà nói rằng :

— Minh sửa soạn mà về bên với tôi.

— Thôi, tôi không thèm về bên nữa đâu.

— Ủa ! Sao vậy ?

— Tôi sợ nợ lắm. Về bên đây Chà-và nó bán tới quần áo của tôi nữa đã.

— Có đâu mà tới vậy lộn.

— Sao lại không có. Hồi đi cưới tôi, sao không nói trước việc nợ-nần cho tôi biết. Gạt tôi như vậy, tôi giận lắm, tôi không về bên nữa. Thôi, mình về cưới vợ khác đừng lo làm mà trả nợ. Đừng có qua bên này nữa.

Hồng-Xương chưng-hững, trợn mắt ngó ngay vợ mà hỏi rằng :

— Minh nói thiệt hay là nói chơi ?

— Nói thiệt chớ.

— Tại mình thấy cha mẹ tôi mắc nợ, nên mình dứt tình vợ chồng với tôi phải hôn ?

— Phải.

Hồng-Xương ngó quanh-quất, thấy bà Bá-hộ ngồi gần đó, mà bà không tỏ lời can gián con, thì chàng vừa phiền, vừa tức, vừa hổ thẹn, nã-o-nề, hổ-thẹn về cái quả-bạo ngày trước ham giàu nên ngày nay bị nhục, nã-o-nề về cái thói đời không cần nhơn nghĩa, chỉ kể hạc tiền mà thôi. Tuy vậy mà chàng không muốn lộ cái chơn-tướng cho thiên-hạ thấy nên chàng gương cười mà nói với vợ rằng : « Tôi cảm ơn mình lắm. Thôi mình ở bên này mạnh giỏi. »

Chàng từ giã cha mẹ vợ rồi ra lộ đón xe-hơi đò mà về, thấy mấy người quen lối xóm không dám ngó, trong trí tán loạn, mà ngoài mặt phải làm màu tươi cười.

...

Vợ Chồng Hương-sur Tô-hồng-Thiện đã về Saigon, dọn ở nhà lầu đường Mayer, đem cô Hảo với hai đứa con của cô về đó mà nuôi, và mua đồ đạc dọn một căn phố, tại dãy phố mua gần chợ Tân-Định, mà cho thím giáo Điều với hai đứa con trai của thím ở mà coi thâu tiền phố.

Mấy mẹ con thím giáo từ này được no-ấm lành-lẻ, khỏi phải lam-lụ cực-khổ như xưa nữa. Thăng Hòa là con trai lớn, thì đi học sắp chữ nhà in. Còn thăng Hiếu, là con trai nhỏ, thì thím xin cho vô trường dưới Đất-Hộ mà học chữ.

Phận cô Hảo lại còn sung-sướng nhiều hơn nữa. Vợ chồng Hương-sur cưng cô như con đẻ, và tung-tiêu hai đứa con của cô cũng như cháu nội trong nhà,

Bây giờ mẹ con cô Hảo ăn mặc quần áo nhõn-nha, chơn giầy chơn vớ, tối ngày tóc gỡ lảng mượt, mặt mày trắng trong, hễ đi ra thì ngồi xe-hơi, đeo hột xoàn, ai thấy cũng cho là con nhà giàu sang, chớ không ai dè gái hàng vi bị lượng sóng ái-tình dỗi-dào đã bằm giập.

Vợ chồng Ba Lân cũng còn ở bên Khánh-Hội, thấy cô Hảo có phước được sang trọng, thì không dám khinh khi hiếp đáp nữa, mà lại còn theo bợ đỡ, mong một ngày kia mượn tiền đặng lập tiệm mà ra mặt y-sỉ với người ta.

Một buổi sớm mơi, ông Hương-sur Thiện đi xuống nhà băng mà gửi bạc. Chừng ông về, mặt mày hớn hở, vừa bước vô cửa thì con Hồng với thằng Tô chạy ra mỗi đứa ôm ông một chun mà mừng ông nội, cười nói om-sòm. Cô Hảo bước lại kéo con và nói rằng : « Đừng con, ông nội đi mệt, để ông nội thay đồ ông nội nghỉ chớ ». Hương-sur Thiện cãi rằng : « Thấy nó mà ! Để chú chơi với nó một chút : » Ông ngồi chồm-hồm, ôm hun mỗi đứa nhỏ vài cái, rồi nắm tay dắc hết lên lầu.

Một lát, ông thay đồ mát rồi ông dắc sắp nhỏ trở xuống và kêu vợ mà nói rằng : « Hồi nầy tôi xuống Băng họ này quá, nên tôi mua hết 5 cái giấy số đây ». Ông và nói và đưa 5 miếng giấy cho vợ coi.

Bà Hương-sur cười và hỏi rằng :

— Giấy số gì vậy ?

— Giấy số Thượng-Hải, trúng độc đặc tới một triệu đồng bạc Trung-Hoa, số thứ nhì trúng 50 muôn, số thứ ba trúng 25 muôn.

— Họ bán bao nhiêu một số ?

— Mặc hơn số bên mình nhiều lắm, mỗi số bán tới 3 đồng rưỡi.

— Cha chả, nếu ai trúng độc đắc thì giàu lớn lắm bá ? Họ mua nhiều hôn ?

— Vì mắc nên ít ai mua, duy có Ấng-lê và Khách-trú họ mua nhiều mà thôi.

— Nếu mình trúng được thì khỏe lắm !

— Họ nài nỉ quá, có lẽ mình trúng đa. Tôi mua thử 5 số đây, để tôi chia cho mình một số, tôi một số và ba mẹ con của con Hai mỗi đứa một số, đừng coi ai trúng cho biết. Con Hai, con lấy viết mực đưa đây cho chú biên tên mỗi người trong giấy số chơi, con.

Cô Hảo lấy viết mực đem lại. Ông Hương-sư sắp 5 giấy số trên bàn rồi biên tên mỗi người vào góc một miếng. Biên rồi ông đưa hết cho bà và nói rằng : « Thôi, mình mở tủ sắt mà cất cho kỹ, đừng ít tháng nửa xỏ coi số của ai trúng cho biết. Tôi có dặn thầy bán giấy số hễ chừng nào bên Thượng-Hải xỏ rồi họ gửi giấy qua thì phải cho tôi hay đừng tôi xuống Bạng tôi dò ».

Cách ít ngày ông Hương-sư Thiện được dây thép của thầy Ban-Biện Lâm-đại-Lợi, là cháu rể, đánh mà cho hay ông Cả Tô-hồng-Hoàng chết, định 5 ngày mới táng.

Vợ chồng Hương-sư bàn tính với nhau, tuy bà Cả không biết đều, song ông Cả là anh ruột, tình cốt nhục không lẽ không thương, nên vợ chồng phải trở về phụ lo tống táng anh, cho trọn niềm huynh-đệ. Hai ông bà giao nhà cửa cho

cô Hảo coi, sắp quần áo vô hoa-ly, rồi lên xe-hơi tuốt về Láng-Dài.

Cuộc tổng táng ông Cả Hoàng thì ông Hương-sur Thiện giữ trọn đạo làm em; ông sắm một độ tế rất xứng đáng mà tế anh, ông xé khăn bịt đờ tang cho anh, ông nghe chị dâu than không tiền thì ông lại cho mượn 500 đồng bạc đặt làm cho đủ lễ. Ông dòm thấy sui-gia của ông Cả, là Bá-Hộ Chỉnh không đến, mà cũng không thấy mặt vợ của Hồng-Xương thì ông lấy làm kỳ, nên kêu Hồng-Xương mà hỏi rằng:

— Đám ma của anh Cả, mà sao chú không thấy vợ cháu?

— Thưa, vợ chồng cháu đã thôi rồi.

— Thôi hồi nào?

— Thưa, vợ cháu bỏ cháu, nó về ở bên cha mẹ nó hơn một năm nay, Nó đã vào đơn tại Tòa mà xin phá hôn thú; cháu có được trát đòi rồi, ít bữa nữa Tòa xử.

— Vợ chồng cháu ăn ở với nhau có con hay không?

— Thưa, không.

— Vợ cháu kiện xin phá hôn thú, vậy mà cháu bằng lòng hay không?

— Má cháu biểu kêu nài, đừng chịu phá hôn thú. Song cháu nghĩ nó về bên Cái-Giày, nó lấy họ đã có chữa thè-lè rồi, mình cầu mà để phứt cho khỏi mang xấu, còn nước nào nữa mà ngăn trở!...

Vì ông Hương-sur Thiện giận chị dâu, nên đám cưới Hồng-Xương ông không dự, mà từ ấy đến nay ông cũng không tới nhà nữa, bởi vậy việc vợ chồng Hồng-Xương bất hòa ông

không hay biết chi hết. Nay Hồng-Xương nói tắt mấy điều cho ông nghe, thì ông chưng-hửng, không dè cuộc nhơn-duyên xằng-xịu năm nọ nó kết quả lòi thoi mau lẹ đến thế này. Ông rùn vai lắc đầu chớ không nỡ nói tiếng chi hết. Nhơn cái việc ấy, ông mới bắt mò hỏi thăm những người quen biết thêm nữa. Nhờ vậy mà ông biết rõ hết gia-đạo của anh, đả biết việc của vợ chồng Hồng-Xương, mà lại còn biết việc nợ-nần của ông Cả nữa.

Tống táng ông Cả Hoàng xong rồi, vợ chồng Hương-sư Thiện mới lên xe trở về Saigon. Đi dọc đường ông bèn thuật các việc ông nghe đó lại cho vợ hay. Bà Hương-sư chắt lưỡi lắc đầu mà nói rằng :

— Rõ ràng quả báo nhản tiền ! Có vậy những người tham-lam, những kẻ bất nghĩa họ thấy họ mới tổn.

— Thánh hiền xưa nói trúng lắm mà ! « Thiên vông khôi-khôi sơ nhi bất lậu ». Bởi chị Cả chỉ ham tiền lắm, nên bây giờ chỉ bối rối về tiền bạc như vậy đó. Còn ngày trước con chỉ lấy người ta đã có chữa, mà eỉ xúi-dục biểu bỏ đi dặng cưới con nhà giàu, nên Trời Phật mới khiến bây giờ dau chỉ bỏ con chỉ rồi lại lấy người khác có chữa. Đáng lắm ! Đáng lắm !

— Việc vợ chồng Hồng-Xương như vậy đó, nếu con Hảo nó hay chắc nó cười dữ !

— Nói cho nó hay mà làm chi, đừng nói.

— Nếu vợ chồng Hồng-Xương để bỏ nhau rồi, mà thằng nợ ăn-năn, xin cưới con Hảo lại, thì cũng được lắm chớ !

— Ai mà thêm ! Tôi không cho con Hảo ứng như vậy đâu. Hồi đầu đã không phải, bây giờ ai chịu. Tôi không muốn cho con Hồng với thằng Tô kêu chị Cả bằng bà-nội đâu.

— Minh nói phải đa. Mấy mẹ con nó về cái nhà đó ưỡng lăm. Không biết mẹ con chị Cả có hay mình nuôi con Hảo hay không ?

— Minh ở mấy bữa, vậy chớ mình không có dò ý coi chị Cả hoặc cô Ban-Biên có biết hay không sao ?

— Không có nghe ai nói tới mẹ con thím giáo hết.

— Khách đờn-ông cũng không ai nói tới. Chắc họ không hay ; chớ nếu họ hay, có lẽ nào họ không hỏi thăm.

— Thôi, mình làm phải, chẳng cần cho ai biết làm chi. Mà cũng chẳng nên cho con Hảo biết việc gì hết, nhắc chuyện củ thi nó buồn chớ ích gì.

Thiệt như vậy, về đến nhà vợ chồng Hương-sur Thiện không thêm nói việc vợ chồng của Hồng-Xương lộn-xộn cho cô Hảo biết. Còn cô Hảo, thì cô hỏi thăm ông Cả đau bệnh gì, chết bữa nào, chôn ngày nào, mà cô cũng không thêm nói tới bà Cả hay là Hồng-Xương.

Thím giáo Điều hay vợ chồng Hương-sur về, thím cũng lật-đật lại thăm, mà thím cũng không nói tới tên Hồng-Xương.

Xưa nay người ta thường nói: «tích thiện phùng thiện, tích ác phùng ác ». Nhà ông Hương-sur làm lành, ở phải, nên tự nhiên ông gặp những chuyện vui. Một buổi chiều, vợ chồng ông với cô Hảo đương sửa soạn lên xe-hơi đi chơi. Có người đem thơ mà đưa cho ông. Ông thấy bao thơ thì biết thơ của

nhà Bắg. Ông mở ra đọc mới hay rằng, trong 5 cái giấy số Thượng-Hải ông mua hôm tháng trước đó, có một cái số trúng nhằm số thứ 3, được 25 muòn đồng bạc Trung-Hoa.

Vợ chồng Hương-sur với cô Hảo đều mừng quỳnh. Bà Hương-sur lật-đật mở tủ sắt lấy 5 cái giấy số ra, rồi dắt nhau lên xe đi hết xuống nhà Bắg mà dò coi số của ai trúng. Bà Hương-sur ôm con Hồng trong lòng, còn ông Hương-sur thì ôm thằng Tô, vợ chồng đánh cá với nhau, bà nói con Hồng trúng, ông nói thằng Tô trúng.

Cô Hảo chúm-chím cười mà nói rằng : « Con vái cho số của chú trúng, chớ thím, hoặc con, hoặc mấy đứa nhỏ trúng, rồi tiền bạc có biết làm việc gì đâu. »

Bà Hương-sur đương vui nên quên dè-dặc, nghe mấy lời như vậy bà vụt đáp rằng : « Con khéo lo đủ hôn ! Thím vái cho mấy mẹ con của con trúng, đặng chở bạc về Lang-Dài đưa cho chị Cả coi chơi cũng ngộ mà. »

Cô Hảo nghe nói tới bà Cả, thì cô hết cười, lại cúi mặt xuống mà thở dài.

Xe xuống tới Bắg, ông Hương-sur cầm 5 cái giấy số và dắt hết vợ con cháu vô dò.

Té ra cái giấy số đề tên Hảo trúng.

Bà Hương-sur mừng quá. Bà day lại nắm tay cô Hảo mà nói rằng : « Trời Phật công-bình lắm ! Chú thím trúng cũng không ích gì. Con trúng mới phải. Con phải giàu cho họ hết khinh khi bỉ, bạc bẽo con từ này về sau nữa. »

Ông Chủ và những người giúp việc trong nhà Bắg đều xúm lại đứng chung quanh mà coi cho biết mặt người hữu

hạnh được trúng số. Ông Hương-sur nói bướng rằng : « Con gái của tôi đã. » Ông chủ nhà Bãng bắt tay chào mừng cô Hảo và khen cô có phước. Ông lại biểu giao cái giấy số trúng ấy đặng ông gởi mà lãnh bạc giùm cho.

Ông Hương-sur đưa giấy số ; ông chủ nhà Bãng làm cho ông một cái biên-lai để cầm làm bằng. Ông Hương-sur hỏi 25 muôn đồng bạc Trung-Hoa tính ra bạc mình là bao nhiêu. Ông chủ nhà Bãng tính một chút rồi đáp rằng : « Theo giá bạc bữa nay thì 25 muôn đồng bạc Trung-Hoa thành ra 147.058 đồng bạc Đông-Dương ».

Vợ chồng Hương-sur dắt cô Hảo với hai đứa nhỏ lên xe mà về. Xe chạy tới nhà-thờ, ông Hương-sur lại biểu sớp-phơ đi thẳng lên Tân-Định mà báo tin cho thím giáo Điều hay.

Xe-hơi vừa ngừng ngay cửa, bà Hương-sur thấy thím giáo đương ngồi may áo thì bà kêu mà nói lớn rằng : « Thím giáo, thím giàu lớn rồi ! Đừng thềm may nữa, bỏ đi. Con Hai nó trúng số tới 14, 15 muôn lạng. »

Thím giáo Điều chưa hiểu việc chi hết, song nghe kêu thì thím bỏ đồ may, lật đật chạy ra. Vợ chồng Hương-sur với cô Hảo leo xuống xe rồi dắt 2 đứa nhỏ vô nhà. Bà Hương-sur nói nữa rằng : « Lên nói cho thím mừng, con Hai của mình nó trúng số được tới 147 ngàn đồng bạc lạng. Thôi, thím khoẻ rồi, bây giờ thím giàu hơn tôi nữa đã ».

Thím giáo lơ-láo, ngó cô Hảo rồi ngó vợ chồng Hương-sur mà nói rằng : « Số đâu mà trúng nhiều dữ vậy ! »

Ông Hương-sur bèn đem mà thuật cho thím giáo nghe chuyện tháng trước ông mua giấy số Thượng-Hải chia cho

mỗi người một số, bữa nay số của cô Hảo trúng thứ ba, được lời 25 muôn đồng bạc Trung-Hoa.

Thím giáo hiểu rồi, thì thím mừng quỳnh, nên mời khách ngồi, cứ lảng-xăng đi qua đi lại rồi nói rằng : « Con Hảo nó nhờ phước đức của ông bà ; ông mua giấy số ông cho, nên nó mới trúng. Vậy tiền nó trúng số đó là tiền của ông chớ.»

Ông Hương-sur cười mà đáp rằng : « Nói như thím vậy sao được. Phải, giấy số nó trúng đó là giấy số của tôi mua tôi cho. Mà nó có phần làm giàu, nên nó mới trúng chớ. Tiền trúng số đó là tiền của nó, nào phải tiền của tôi. Sao vợ chồng tôi mỗi người có một số, hai đứa nhỏ cũng vậy, mà lại trật hết, có một mình nó trúng ? Không phải tại nó có phước đức riêng nên nó mới được hưởng cái phần đó hay sao ? »

Thím giáo cười ngổn-ngổn và nói : « Nhờ ông bà nuôi nó nên mới được vậy chớ. Đó là nhờ phước đức của ông bà, chớ không phải nhờ phước đức của nó đâu.»

Bà Hương-sur chen vô mà nói rằng : « Thôi, nói việc phước đức làm chi. Nó trúng số thì mình nói chuyện mừng cho nó.»

Một nhà hôn-hở, nói chuyện vui cười, mà chẳng nói chuyện chi khác hơn là nói chuyện trúng số, nói tới 5 giờ chiều, thằng Hiếu đi học về, kể thằng Hòa đi làm về nữa, mà nói cũng chưa đã thềm.

Trời gần tối, bà Hương-sur nói rằng : « Làm sao cho ông cậu nó hayặng mừng cho nó... Này, để tôi tính như vậy :

thím giáo dắt hai đứa nhỏ lại nhà tôi ăn cơm. Tôi về mua đồ thêm đặt bà con mình làm tiệc ăn mừng con Hai trúng số chơi. Bây giờ thằng Hòa phải theo xe-hơi đây, đưa vợ chồng tôi với sắp nhỏ về nhà rồi nó ngồi xe đi thẳng qua Khánh-Hội mà rước cậu mợ nó. Còn thím giáo với thằng Hiếu thì khóa cửa rồi kêu xe-kéo mà lại sau. Tôi về trước đặt sai đầu bếp đi theo xe-hơi xuống chợ Bến-Thành mua đồ ăn đặt dọn tiệc. Thôi, sửa soạn mà đi, kéo tối rồi, Hòa a, đi với chú thím đây con.»

Vợ chồng Hương-sur, cò Hảo thẳng Hòa với hai đứa nhỏ lên xe. Bà Hương-sur còn kêu thím giáo mà dặn với rằng : « Rồi thím đi xe kéo mà lại mau mau nghe hôn, thím giáo.»

Xe về tới nhà, bà Hương-sur kêu đầu bếp, đưa 10 đồng bạc, biểu theo xe-hơi xuống Bến-Thành mua đồ ăn, đồ nguội hay đồ hộp thứ gì ngon thì mua và bà dặn hễ xuống tới Bến-Thành thì sắp-phơ bỏ đầu bếp ở đó mua đồ, còn xe đi với thằng Hòa thẳng qua Khánh-Hội rước vợ chồng Ba Lân, bận về sẽ ghé Bến-Thành rước đầu bếp.

Vợ chồng Hương-sur đắc ý, nên giỡn với con Hồng và thằng Tô, cười nghe om-sòm. Cò Hảo được phước, cô cũng hân-hoan, song cô chúm-chím cười hoài, chớ không nói chi hết.

Cách một lát, thím giáo với thằng Hiếu lại, mẹ con ăn mặc đồ mới, song đi bộ chớ không đi xe-kéo như lời bà Hương-sur dặn.

Trời tối, bà Hương-sur hiểu cô Hảo vặn đèn khí sáng cùng nhà. Bữa nay cô Hảo mặc một cái áo màu nước-biển, trong lót màu bông hường giọt, tai đeo bông nhận hột xoàn lớn,

chừng phực đèn khi lên yển sáng đèn khi dọi áo và bông tai, rồi màu áo với bông tai chiếu lại mặt cô làm cho cái gương mặt thiên nhiên chơn chất của cô điểm thêm cái nét hữu duyên khả ái, coi như thợ Trời nắn cái hình vóc, cái mặt mày ấy để mà hưởng cái phú quý vinh hoa, chớ không phải để mà chịu bần cùng lao khổ.

Bà Hương-sur kêu thím giáo biểu ngồi cái ghế một bên bà, rồi bà nói nhỏ nhỏ rằng : « Thím ngó con Hai đó coi. Đôn này nó phát tướng coi ngộ quá, phải hôn thím ? Hèn chi nó trúng số, phải lắm mà. Cha chả ! Chị Cả của tôi chỉ hay đây, chỉ chết được ! »

Thím giáo cười

Xe hơi về tới. Vợ chồng Ba Lân rón-rén bước vô, đều mặc áo dài, lại có dắt thằng con theo nữa. Vợ chồng xá ông và bà Hương-sur, chào thím giáo. Chừng thấy cô Hảo ở bên phòng ăn bước qua, thì Ba Lân vùng la rằng : « Cháu, nghe nói cháu trúng số gì tới 14, 15 muôn đồng bạc lận, phải hôn cháu ? Cha chả ! Có phước quá ! Cháu lãnh bạc rồi, cháu cho cậu mượn chừng vài ngàn đồng, cậu mở một tiệm bào chế thuốc Bắc, thôi thì khoẻ biết chừng nào ! »

Ông Hương-sur cười nói rằng : « Được mà, chú Ba nó đừng có lo. Thừ vài ngàn mà nghĩa lý gì. »

Vợ Ba Lân nghe như vậy thì lấy làm đắc ý, mà vì mừng quá nên thím ứa nước mắt, muốn nói mà nói không được chỉ ú ớ mấy lời : « Tôi không dè...Cháu có phước quá... Cậu mở làm ăn được, đâu dám quên ơn cháu... »

Vợ chồng Hương-sư mời vợ chồng Ba Lân ngồi nói chuyện chơi. Ba Lân ké-né, ngồi cái ghế nhỏ trong góc, còn vợ thì theo bông ẩm thẳng Tò và nói chuyện với con Hồng.

Cô Hảo chỉ cho bồi đặc bàn ăn, sắp ghế ngồi, rồi ra sau coi cho dầu bếp nấu đồ ăn.

Đồ dọn xong rồi, bà Hương-sư mời hết người lớn trẻ nhỏ đều ngồi chung một cái bàn lớn mà ăn uống cho vui. Vợ chồng Ba Lân nói ăn cơm chiều rồi, song bà Hương-sư không chịu, bà ép phải ngồi vô mà ăn nữa.

Vợ Ba Lân ngồi một bên cô Hảo, theo o-bế cô, nói tiếng nhỏ nhoi, chớ không dám làm mặt lớn như hồi trước nữa.

Đương bữa ăn, cô đủ mặt, ông Hương-sư bèn hỏi cô Hảo rằng : « Con Hai bây giờ con có mười mấy muôn đồng bạc, con tính làm việc gì, đâu con nói cho chú nghe thử coi ? »

Cô Hảo đứng vậy thưa rằng : « Mẹ con con nghèo khổ, đói rách. Nhờ chú thím để lòng thương xót, chú thím đem về nuôi dưỡng bảo bọc mà con với hai em của con đều được lành lẽ no ấm, còn thân con thì được sung-sướng quá sở vọng của con. Bây giờ thiệt con không còn muốn chi hết, chỉ cúi xin chú thím làm phước bảo bọc mà con và nuôi giùm con với 2 đứa nhỏ hoài, mẹ con của con tình nguyện hết lòng đền ơn nghĩa cho chú thím chừng nào chết mới thôi. Còn tiền bạc trúng số đó, con nghĩ giấy số của chú mua cho, may được trúng thì số tiền ấy con phải giao cho chú, chớ con không lãnh. Con chỉ xin một điều này : cậu mợ của con nghèo, cực khổ quá. Con xin chú lấy trong số bạc trúng đó chừng vài ngàn đồng đặn cho cậu mợ con làm vốn mà buôn bán, còn bao nhiêu thì chú thím dùng, chớ má con với con nhờ chú mà được như vậy thì đủ rồi không cần tiền bạc chi nữa. »

Ông Hương-sur và gặc đầu và ngó vợ mà nói rằng : « Con nói nghe phải nghĩa quá, không tham-lam, không kiêu-hãnh, biết ơn người làm ơn, biết thương trong thân-tộc. Người có tánh tình như vậy thì quý báu hơn bạc muôn bạc triệu. Việc nuôi con với hai đứa nhỏ, thì chú thím đã nhứt định, tự nhiên chú thím nuôi hoài, làm sao mà bỏ con được, nên con phải lo. Phận thím giáo cũng vậy, hễ chú thím sống đến chừng nào thì bao-bạc thím đến chừng ấy. Còn tiền bạc trúng số là tiền bạc của con ; con muốn dùng làm việc gì con dùng, giao cho chú thím sao được. Chú thím tiền dùng không hết, còn lấy làm chi nữa. Chú mua giấy số chú cho con, may con trúng, thì con hưởng. Thôi bây giờ để chú tính như vậy : chừng nào nhà Bãng lãnh giùm số bạc rồi, con lấy vài ngàn mà cho chú Ba đây đặng chú làm vốn lập tiệm thuốc. Còn lại bao nhiêu thì con gửi trong nhà Bãng, thủng-thẳng coi ai bán ruộng vườn nhà cửa rẻ, thì chú lấy bạc đó mà mua giùm cho con, đặng có huê-lợi thêm nữa mà nuôi thím giáo với thằng Hòa, thằng Hiếu mới được. »

Ba Lân mừng quá, nên bốt mà đáp rằng : « Ông tinh thiệt là hay. Nên mua một cái nhà cho chị, chị em tôi ở sung-sướng một chút, kể xưa nay chị cực khổ quá. Còn bạc cho tôi mượn mà lập tiệm, hễ tôi làm ăn khá thì tôi trả vốn lại cho cháu tôi, như trả một lần không được, thì mỗi năm tôi góp một mớ, góp nhiều năm có lẽ tất được. »

Ăn uống rồi nói chuyện chơi tới 11 giờ khuya, ông Hương-sur mới cho xe-hơi đưa mẹ con thím giáo với vợ chồng Ba Lân về.

Lối 3 giờ chiều, trời trong gió mát. Cô Hảo xin phép bà Hương-sur mà dắt con xuống Bến-Thành coi cậu mợ dọn tiệm bán thuốc Bắc ra thế nào. Bà Hương-sur đã cho phép, mà bà còn biểu lấy xe-hơi mà đi rồi luôn dịp chạy thẳng vô Chợ lớn trước cho sắp nhỏ hứng mát, sau mua ít cây hàng về may áo quần cho chúng nó.

Cô Hảo thay đổi áo quần, đeo đồ nữ-trang, sửa soạn cho sắp nhỏ, rồi mẹ con dắt nhau ra xe-hơi mà đi.

Xe chạy rồi, vợ chồng Hương-sur ngồi trên lầu mà uống nước trà. Bà mới hỏi ông rằng :

— Con Hai lãnh bạc trúng số, nó cho cậu nó có 2 ngàn, còn tới 14 muôn rưởi. Minh phải tính làm việc gì có lợi giùm cho nó, chớ gởi trong Băng hoài hay sao ?

— Lo gì ! Gởi trong Băng cũng có lời vậy chớ. Tôi tính để thủng-thủng coi gần đây có cái nhà nào bán thì tôi mua đặng cho thím giáo thím ở. Còn muốn làm lợi thì phải mua ruộng mới chắc. Để coi ai bán ruộng rồi sẽ mua.

— Con nhỏ kỳ quá, trúng số được mười mấy muôn đồng bạc, mà bộ nó coi cũng như không, nó không biết mừng. Con nhà nghèo mà không ham tiền.

— Tánh nó như vậy tôi chịu lắm.

— May nó mua số Thượng-Hải nó trúng nên thiên-hạ không hay, chớ phải nó đánh số bèn này nó trúng, thì nhứt-trình la ó lên, rồi mặc sức ông lớn ông nhỏ bu lại xin nói mà cười !...

— Minh coi ý nó muốn lấy chồng hay không ?

— Không có ý đó đâu, nó cứ lo nuôi con mà thôi.

— Bộ nó còn thương thằng Hồng-Xương hay sao ?

— Thương hay không thì không biết, mà chẳng bao giờ nó nói tới.

— Tôi vái cho nó không thèm lấy chồng, đừng nó ở hủ hủ với mình.

— Nó thương hai đứa con nó lắm mà, chắc nó không lấy chồng đâu.

Hai ông bà mới nói chuyện tới đó thì có một tên bồi chạy lên thưa rằng :

— Bẩm bà, có bà Cả lên thăm ông bà.

— Bà Cả nào ?

— Bẩm, bà Cả ở dưới Làng-Dài.

Hai ông bà nhìn nhau, miệng chúm chím cười. Ông Hương-sư biểu tên bồi xuống trước coi trầu nước, rồi ông nói với bà rằng :

— Chị Cả lên chi đây kia ! May mẹ con con Hai đi chơi hết, chớ nếu nó ở nhà nó gặp, thì coi kỳ quá !

— Kỳ giống gì ? Chỉ lớn chỉ bậy, thì chỉ mắc cỡ, chớ nó có sao đâu mà sợ ; nhứt là bây giờ nó giàu to, nó gặp chỉ, coi còn ngộ nữa a...

— Thà là gặp ở đâu, chớ gặp trong nhà mình, thì nhột-nhạc quá !

— Ông nói phải lắm. Chẳng những là gặp trong nhà mình thì khó coi mà thôi, mà tôi cũng không muốn cho chỉ biết con Hai bây giờ nó ra làm sao nữa. Thà để lâu nữa rồi tự nhiên

chỉ hay, chỉ càng hồ thẹn nhiều. Để lát nữa tôi dặn bày trẻ đón ngoài cửa, nếu con Hai đi chơi về mà chị Cả còn ở đây, thì nó biểu con Hai đi thẳng lên thím giáo mà chơi.

— Tinh như vậy hay lắm. Cho chỉ gặp dẫu với cháu nội mà làm gì.

Ông Hương-sur biểu bà xuống tiếp khách rồi một lát ông sẽ xuống sau.

Bà Hương-sur xuống lầu, thấy bà Cả Hoàng, mà lại có cô Ban-Biện Hồng-Hạnh với Tú-Tài Tô-Hồng-Xương nữa. Bà chào hỏi và mời ngồi lăng-xăng.

Ông Hương-sur nghe có tiếng của Hồng-Hạnh và Hồng-Xương nói, ông mới thủng-thẳng đi xuống lầu. Ông chào chị dẫu, mừng hai cháu rồi hỏi rằng : « Ở dưới bà con mạnh giỏi hết há ? Chị với hai cháu lên tới hồi nào ? »

Hồng-Xương đứng dậy thưa rằng : « Thưa, lên tới hồi một giờ. »

Ông Hương-sur châu mày hỏi nữa rằng :

— Đi bằng thứ gì mà lên tới một giờ ?

— Thưa, đi xe đò ở Bắc-Liêu chạy hồi khuya. Bị đi đường xa, má cháu mệt, nèn lên tới Saigon cháu lấy phòng ngoài Khách-sạn cho má cháu nghỉ một lát, đợi trời mát rồi cháu mới dặc đi kiếm nhà chú đây.

— Lên trên này chơi hay là có việc chi ?

— Thưa, lên thăm chú thím.

Bà Hương-sur bèn tiếp mà nói rằng : « Nhà trên này rộng-rãi quá sao không đi thẳng lên đây mà nghỉ, lại ở nhà ngủ làm chi bực bội vậy ? »

Cô Ban-Biên đáp rằng : « Thưa, mà cháu không dám làm cực lòng chú thím. Lại ở nhà-ngủ cho gần bến xe, đặng khuya đi về cho tiện. »

Bà Hương-sur nghe nói như vậy thì cháu mày hỏi rằng :

— Ủa ! Khuya về hay sao ? Lên chơi hay là có việc chi mà về gấp dữ vậy ?

— Thưa, cũng có chuyện. Để một lát rồi má cháu nói cho chú thím nghe.... Đi hết, bỏ nhà không ai coi sóc, nên ở lâu không được.

Bà Cả Hoàng nãy giờ ngồi ăn trà, bây giờ bà nghe con mở hơi ra rồi, bà mới tăng-hăng mà nói rằng : « Ở nhà không có ai hết, cực chẳng đã phải rán mà đi đây. Mấy mẹ con tôi lên trước là thăm chú thím, sau nói việc nhà cho chú thím rõ. Số là năm trước, lúa còn cao giá, vợ chồng tôi có mua một sớ ruộng dưới kinh Quan-Lộ. Vì trong nhà không đủ bạc, nên phải vay của Chà hết 30 ngàn. Mua đất đó bị thất luôn mấy năm, rồi kể bị lúa không có giá nữa, trả nợ không nổi. Mấy năm trước còn rán mà trả tiền lời được, rút 2 năm nay lúa giá tẻ quá, trả tiền lời cũng không nổi. Ông mất rồi, chủ nợ làm gắt, nó vô đơn nó kiện. Nó được án đã biên tịch hết thầy nhà cửa, trâu bò, ruộng đất của vợ chồng tôi đứng bộ. Vợ chồng tôi làm cực khổ quá mới có chút đỉnh sự nghiệp ; nay chủ nợ thi hành phát mãi, thiệt đau đớn biết chừng nào. Vì vậy nên mấy mẹ con tôi lên đây tỏ thiệt công việc nhà cho chú thím thương và xin chú thím thi ân bố đức mà cứu giùm mẹ con tôi. Bây giờ tôi đã cùn thế rồi, chỉ trông cậy chú thím mà thôi, nếu chú thím không thương thì ắt phải bó ta chịu chết, chớ không biết làm sao được !... »

Vợ chồng Hương-sur ngồi lóng tai mà nghe, chừng bà Cã nói dứt rồi, ông Hương-sur mới đáp rằng :

— Giúp cho chị, tôi sẵn lòng lắm, mà giúp cách nào bây giờ ?

— Chú thím cho mấy mẹ con tôi vay đủ số bạc trả nợ cho Chà-và đặng khỏi bị thi hành phát mãi, rồi thủng-thắng mẹ con tôi lần hồi làm mà trả lại cho chú thím.

— Vợ chồng tôi mua nhà phố, tiền bạc sạch bách, đâu còn mà giúp cho chị. Hồi chị đi cưới vợ cho Tú-Tài, chị nói sui gia của chị giàu bực nhứt, lại dâu của chị là con út, hễ Tú-Tài vô đó thì no lắm, vậy thì chị cậy sui-gia giúp giùm cho.

Bà Cả Hoàng nghe nhắc chuyện củ thi bà mắc cỡ, mặt mày sượng trân, song bà phải rần cười gượng mà đáp rằng :

— Ối ! Còn giống gì mà sui-gia, chú !

—Ừa, sao vậy ?

— Họ thiệt là không biết điều.

— Giàu lắm mà sao lại không biết điều ?

— Bởi tôi thấy giàu tôi mê, nên tôi mới làm ! Vợ thằng Xương thấy tôi mắc nợ nó khinh khi tôi : ở được vài năm rồi nó bỏ thằng Xương nó về bên, nó lấy trai có chữa. Hôm đầu năm đây nó vô đơn tại Toà mà kiện xin để. Toà mới xử xong, đã lên án phá hôn thú rồi.

Ông Hương-sur day qua nói với Hồng-Xương rằng : « Quã báo của cháu đó ! Cháu thấy hay không ? »

Hồng-Xương mắc cỡ, nên cúi mặt ngó xuống đất, không nói chi hết.

Ông Hương-sur lại nói với bà Cã rằng :

— Chị có tài làm sui với nhà giàu. Bây giờ Tú-Tài đã đẻ vợ rồi. Vậy thì chị kiếm nhà giàu khác mà làm sui, hoặc may người ta giúp cho ?

— Nhà giàu ngả hết, ai cũng mắc nợ lút đầu. Mà dầu có nhà giàu đi nữa, bây giờ họ thấy tôi suy-sụp họ cũng không chịu làm sui với tôi. Tôi chắc bây giờ duy còn chú thím có nhiều tiền xin chú thím cứu mẹ con tôi.

— Tôi đã nói tôi mua nhà phố hết tiền rồi. Mà dầu tôi còn tiền cũng phải để họ thân tôi chớ.

— Chú nói vậy, chớ làm sao mà chú thím hết tiền được. Chú thím không có con. Bề nào gia-tài của chú thím ngày sau cũng về cháu nó hưởng.

— Chị rửa vợ chồng tôi hay sao ?

— Không, nói chuyện mà nghe vậy chớ. Bề nào gia-tài của chú thím ngày sau cũng về cháu hưởng. Vậy thì bây giờ chú thím giúp lần cho tôi trả nợ, đừng nó niu sự-nghiệp của cha nó lại !

— Chị để ý về gia-tài của vợ chồng tôi quá. Nhưng mà chị tính sai. Tuy vợ chồng tôi không có con đẻ, song cũng có con cháu nuôi chớ. Chừng nào vợ chồng tôi chết thì con nuôi tôi nó hưởng gia-tài, chớ cháu hưởng sao được.

— Con nuôi mà hưởng gia-tài sao được ?

— Chừng vợ chồng tôi già, tôi làm rành-rẻ chớ. Hoặc tôi làm chức-ngôn, hoặc tôi ra giữa Tòa tôi nhận là con tôi đẻ, thì nó ăn gia-tài được chớ gì.

— Con nuôi là người dung, sao cho bằng cháu ruột là người trong thân tộc.

— Con nuôi mà nó ở có nghĩa thì cũng quý vậy chớ.

— Chú nói như vậy, thì chú không thương hai đứa con tôi.

— Ruột thịt của tôi sao lại không thương. Nhưng mà người dung mà họ ở có nghĩa, nhiều khi mình còn thương hơn là ruột thịt nữa.

Bà Cả cầu cứu, mà bà bị nạng ra hoai, nên bà ngồi buồn hiu, không còn phương thế chi mà nói nữa.

Cô Ban-Biện thấy vậy cô mới chen vô khóc-lóc và năn-nĩ. Ông Hương-sur khẩn-khẩn một lòng, không chịu giúp tiền trả nợ.

Mẹ con bà Cả năn-nĩ tới gần tối mà cũng không đắc lời, trong lòng phiền, nên cáo từ mà trở xuống khách-sạn đặng khuya về Bắc-liêu. Vợ chồng Hương-sur cầm ở lại ăn cơm, mới hết sức mà bà Cả không chịu, nên phải để cho mẹ con bà về.

Vợ chồng Hương-sur đưa ra cửa, thì ngoài đường đã đổ đèn rồi. Ông Hương-sur hỏi Hồng-Xương rằng :

— Chủ nợ biên tịch, mà có yết-thị định ngày phát-mãi hay chưa ?

— Thưa, chưa. Chừng nào yết-thị định ngày bán thì cháu sẽ cho chú hay.

— Cho hay đặng chú xuống coi chơi, chớ có biết làm sao!

Mẹ con bà Cả vừa bước ra khỏi cửa ngõ, thì xe-hơi cô Hảo về tới quanh vô cửa. Hai đảng gặp nhau, mà vì trời đã tối rồi, nên có lẽ không nhìn nhau được.

Cô Hảo về, mà vợ chồng Hương-sur không thuật việc mẹ con bà Cả đến nhà cho cô hay, lại hỏi thăm Ba Lân dọn tiệm thuốc xong rồi hay chưa? Cô Hảo giúp đỡ cho cậu làm ăn, thì cô lấy làm đặc ý, nên nghe hỏi thăm, cô liền đáp rằng : « Thừa, tiệm dọn xong rồi hết, dọn tốt quá. Cậu con có nói nay mai gì đây sẽ lên mời chú thím xuống dự tiệc rượu khai trương ».

Thiệt vợ chồng Ba Lân mượn một căn phố lầu gần nhà ga xe-lửa, dọn một tiệm thuốc Bắc treo lãn hiệu « KỶ LÂN ĐẠI DƯỢC PHÒNG », tủ kệ mới tinh, chứa đủ thứ cao đơn hoàn tán, biểu thằng Hòa thôi làm nhà-in về ở tiệm phụ coi bán thuốc.

Tối bữa sau, Vợ chồng Ba Lân lên mời vợ chồng Hương-sur xuống tiệm dự tiệc khai-trương, lại căn dặn cô Hảo cũng phải đi và dắt 2 đứa nhỏ theo với.

Tiệc rượu khai-trương dọn rất trang hoàng. Ba Lân bịch khăn đen, bận áo lót mới, đi giày tây mới, đứng tiếp khách, bộ nghiêm-chỉnh cao-thượng, phải mặt danh-y, khác tướng mạo thầy-bói ngày trước xa lắm. Khách đông gần 30 người, trừ vợ chồng Hương-sur cùng thím giáo Điều, cô Hảo ra, thì toàn là thầy-thuốc với chủ-tiệm bào-chế thuốc.

Tiệc mãn, vợ chồng Hương-sur với cô Hảo lên xe mà về, ông Hương-sur khen rằng : « Chú Ba Lân làm coi được quá. Chú có vốn, chú chế các thứ thuốc như họ chú bán ít năm đây chú giàu chớ gì ».

May trong lúc này có một cái nhà bánh-it ở đường Mayer treo bản rao bán. Cái nhà ấy ở cách nhà ông Hương-sur

chừng vài trăm thước. Vợ chồng Hương-sur đặc cô Hảo lại coi, thấy nhà còn mới, đất cũng rộng, nên trả giá 7 ngàn mà mua liền, để tên cô Hảo đứng bộ.

Mua nhà xong rồi, ông Hương-sur mới mua ghế, giường, tủ, ván, mà dọn hực-hở, rồi biểu cô Hảo rước mẹ với em về đó mà ở cho thông-thả, còn cô với hai đứa con của cô thì cũng ở luôn với vợ chồng Hương-sur, vì bà Hương-sur không chịu lìa mẹ con cô. Tuy ở riêng, song ở gần, nên mỗi ngày cô Hảo đều có đặc sắp nhỏ về thăm mẹ, hoặc thím giáo chạy lại chơi, hai nhà như một, đúng bực phong lưu, không ham tiền mà vẫn có tiền, vợ chồng Hương-sur không con mà bây giờ cũng như có con, mẹ con thím giáo trước kia nhục-nhã mà bây giờ lại được mọi người kính trọng.

Ông Trời các-cớ lắm !...

Một bữa nợ ông Hương-sur Thiện tiếp được thư của Hồng-Xương cho hay rằng Trưởng-Tòa đã dán yết-thị định ngày bán ruộng đất, nhà cửa. Trong thư chàng năn nỉ xin chú cứu giùm, như chú không chịu ra bạc trả nợ, thì ngày đầu giá bán xin chú làm ơn mua giùm nhà cửa với sở ruộng có mộ ông bà lại, đặng chàng có chỗ ở và có thể làm mà nuôi mẹ già.

Hôm trước ông Hương-sur nói nặng nhẹ chị dâu mà ông không ăn năn chút nào hết. Nay ông đọc thư của Hồng-Xương rồi, thì trong lòng ông lại buồn. Ông nằm dàu-dàu coi bộ ông suy nghĩ lắm.

Đến tối ông lên lầu nói chuyện riêng với bà một hồi, rồi ông kêu cô Hảo lên mà nói rằng :

«Chú cho con hay, hồi trưa chú có được thư của thằng Hồng-Xương gửi lên nói rằng anh Cã mất để nợ lại, chủ nợ kiện nèn biên tịch nhà cửa ruộng đất đem ra giữa Tòa giáo giá bán. Con có bạc nhiều, mà gửi trong Bể không có lời bao nhiêu. Chú muốn lấy bạc ấy mà mua hết ruộng đất nhà cửa của anh Cã giùm cho con, đặng con thâu góp huê lợi, con bằng lòng hay không?»

Cô Hảo không hay biết việc gì hết, trong trí cô tưởng vợ chồng ông Cả Hoàng giàu lắm, bởi vậy cô nghe nói bị chủ nợ kiện phát mãi nhà cửa ruộng đất thì cô chưng hửng, cô đứng ngó vợ chồng ông Hương-sư trăn trăn rồi đáp rằng :

— Chú tính lẽ nào tự ý chú, con có biết chi đâu.

— Chú cũng có bạc. Nén chú lấy bạc của chú mà mua cũng được. Song chú muốn cho con mua, đặng ngày sau con Hồng với thằng Tô nó làm chủ sự-nghiệp của ông nội chúng nó vậy mà.

— Cha chã ! Chú làm như vậy thì còn gì thể-diện của bà Cả với cậu Tú-Tài.

— Con khéo lo dủ hôn ! Vậy chớ hồi trước ai lại kể thể-diện của con ? Nếu con vì liêm-sĩ con không nỡ mua, để cho người khác mua lại còn khổ hơn nữa !...

— Con nói mà nghe, chớ chú liệu thể nào phải thì thôi. con đâu dám cãi.

— Chú tính cho con mua, song con chẳng cần ra mặt làm chi. Để tới bữa đấu giá chú dắt một ông Trạng-sư đi theo đặng ông đứng ởng đấu giá cho thiên-hạ khỏi biết con. Chừng đấu xong rồi ông sẽ nói với Tòa sang tên cho con đứng, làm như vậy thì thiên-hạ biết sao nôi.

— Nếu chú làm kín như vậy thì tốt lắm. Mà ông Cã giàu lớn, tại sao đến nỗi bị thi hành phát mãi ?

— Con tưởng hễ ai giàu thì giàu hoài, còn ai nghèo thì nghèo hoài hay sao ? Hồi trước giàu thì bây giờ phải nghèo, cũng như con hồi trước nghèo thì bây giờ được giàu, Thiên Địa tuần-huần, có lạ gì. Thôi, việc mua ruộng đất để chú tính cho. Bây giờ có ai giành đâu mà lo, đấu giá mua gộp hết chừng vài ba chục ngàn chớ bao nhiêu.

Ông Hương-sur viết thư trả lời cho Hồng-Xương, ông nói rằng ông nghe có người muốn giành mua hết sự-nghiệp Tòa bán đó, song bề nào đến bữa Tòa giao giá bán thì cũng có mặt ông tại đó.

Vì ông đã có tính trước với một vị Trạng-sur, nên còn một bữa nữa tới đấu giá, ông ngồi xe-hơi lại rước vị Trạng-sur ấy đi Bắc-liêu với ông. Xuống tới Bắc-liêu ông để vị Trạng-sur ở ngoài nhà hàng, còn ông thì ông vô trong nhà củ của ông mà ở.

Xe ngừng trước cửa, thì ông thấy bà Cã với cô Ban-Biện Hồng-Hạnh và Tú-Tài Hồng-Xương đã lên chực sẵn trong nhà mà rước ông. Mấy mẹ con bà Cã khóc-lóc năn-nỉ quá, làm cho ông khó chịu vô cùn. Bà Cã bây giờ nhỏ-nhoi khiêm-nhượng, chớ không có giọng cao giọng thấp nữa ; ông Hương-sur thấy vậy động lòng thương, ông không nỡ nói cay nói đắng. Song việc ông đã nhứt định thì ông không chịu đổi ý, ông cứ nói đề mai ra đấu giá, nếu có rẻ thì ông sẽ mua giùm cho, bằng có mắc thì thôi.

Bữa sau ra giữa Tòa, quan Chánh-Tòa vừa ra giá thì ông Hương-sur đấu trước. Người Chà-và chủ nợ sợ người ta mua

giá rẻ thì không đủ số nợ của mình, bởi vậy anh ta bốc cất giá chổng lên. Ông Trạng-sư chụp gát giá lên nữa, rồi đó Trạng-sư với chủ nợ tranh nhau đấu tay đôi, ông Hương-sư không thể chen vô được.

Đấu rồi từ miếng xong rồi, bây giờ Tòa gộp lại mà ra giá chung là 30 ngàn. Ông Hương-sư lắc đầu, day lại nói với bà Cả rằng : « Theo bây giờ giá đó mắc lắm. Thôi, ai muốn mua thì để cho người ta mua. »

Ông Trạng-sư chịu mua 30.500 đồng.

Người Chà-và thấy mình đã lấy đủ số nợ, nên không theo nữa. Tòa kêu đủ ba lần mà không ai trả lên, nên cho ông Trạng-sư đấu được.

Mẹ con bà Cả ngồi chòm-nhom trong góc mà khóc.

Ông Trạng-sư qua phòng Lục-sự xin sang tên cho Đặng-thị-Hảo đứng mua, rồi ông trở ra nhà-hàng.

Ông Hương-sư đi về nhà, mẹ con bà Cả đi theo. Bà Cả khóc than không biết chỗ đâu mà ở.

Ông Hương-sư cười mà nói rằng : « Tôi biết ông Trạng-sư đấu giá hồi nãy đó, không phải ông đấu cho ông. Ông thay mặt mà đấu cho một người đờn-bà góa ở trên Saigon. Người đờn-bà ấy giàu lớn, có nhà cửa tử-tế, không lẽ người ta mua được rồi đuổi chị ra khỏi nhà mà sợ. Để tôi về trên tôi nói giùm đăng chị ở luôn đó, rồi thủng-thẳng tôi này lại một hai miếng ruộng cho chị làm kiếm cơm ăn. Không có sao đâu, chị đừng lo. »

Bà Cả lau nước mắt mà đáp rằng :

— Nếu chú nói giùm được thì mẹ con tôi mang ơn chú lắm.

— Còn Hồng-Xương vợ để rồi, sao không kiếm chỗ mà lo vợ khác cho nó ?

— Bị nợ-nần tôi rầu muốn chết, lo vợ cho nó sao được. Chú có thương nó, chú coi có chỗ nào được, thì chú làm ơn lo giùm cho nó, chớ tôi bây giờ còn tiền bạc đâu mà lo nổi.

— Được. Nếu chị giao cho tôi lo thì tôi sẽ lãnh mà lo cho nó. Ông Hương-sur day lại hỏi Hồng-Xương rằng :

— Cháu ưng đờn-bà góa hay không ? Cháu có một đời vợ rồi, kén con gái sao được ?

— Thưa, cháu đã thèm, hết muốn cưới vợ nữa.

— Sao vậy ? phải có đòi bạn đặng lo làm ăn chớ.

— Cháu đã có vợ giàu có tử-tế quá mà rồi có ra gì đâu. Thà ở một mình cho khỏi cực lòng.

— Tại má cháu ham giàu, làm sui bậy-bạ, chớ nếu chú đừng làm sui thì chú lựa chỗ biết nhơn-nghĩa, có phải vậy đâu. Cháu chịu hay không ?

— Thưa, chú thương chú dạy lẽ nào cháu cũng phải vưng.

— Được. Chú thấy có một chỗ giàu lắm, ngặt đã có tới 2 đứa con.

— Thưa, có mấy đứa con cũng không hại gì, mà họ giàu thì cháu ngại quá.

— Ngại nổi gì ?

— Cháu bị một lần, bây giờ cháu thất-kinh. Họ giàu còn mình nghèo, họ khi dễ mình chịu sao nổi.

— Cháu tưởng ai cũng như con vợ trước của cháu vậy sao? Tại hồi trước cháu khi con nhà nghèo, nên trời sắp đặt một con nhà giàu nó khi cháu cho cháu tổn chờ. Chú sẽ kiếm vợ cho cháu, nó giàu mà không khi cháu đâu.

Hồng-Xương làm thính, coi bộ hết sốt-sắn về sự cưới vợ giàu nữa.

Ăn cơm rồi, mấy mẹ con bà Cả từ ông Hương-sur mà về trước. Ông Hương-sur cho xe-hơi đưa đi. Chừng lên xe, ông kêu Hồng-Xương mà dặn rằng: « Việc lo vợ cho cháu, đề chú độ ý người ta rồi chú sẽ viết thơ cho cháu hay ».

Xe-hơi đưa mấy mẹ con bà Cả xuống Láng-Dài rồi trở về, thì ông Hương-sur ra nhà hàng rước ông Trọng-sur rồi cũng tuốt về Saigon liền.

Ông Hương-sur Thiện về đến nhà, ông cho vợ với cô Hảo hay rằng ông cậy Trọng-sur mua hết sự-nghiệp của ông Cả giùm cho cô Hảo, giá 30 ngàn 500 đồng, nếu cộng tồn-phi thì chừng 35 ngàn. Ông nói bao nhiêu đó mà thôi, chớ không nói chuyện chi khác.

Bữa sau ông nghỉ khoẻ rồi, ông mới sai bồi đi mời thím giáo Diệu lại cho ông nói chuyện. Ông ở trên lầu, chừng thím giáo lại tới thì bà Hương-sur dắc lên, bà lại kêu cô Hảo đi theo nữa.

Ông Hương-sur mời thím giáo ngồi, kêu vợ với cô Hảo ngồi một bên đó, rồi ông chằm rãi nói rằng: « Bữa nay tôi nói hết việc nhà cho thím giáo với con Hai nghe. Thằng Hồng-Xương nó là ruột thịt của tôi. Tôi không có con, nên hồi trước tôi thương nó lắm. Tuy vợ chồng tôi không nói ra,

chờ đã có linh ngày nào vợ chồng tôi theo ông theo bà, thì để hết gia tài của vợ chồng tôi cho nó hưởng. Ở nhà tôi thì không có cháu, còn kiến họ Tô của tôi thì chỉ có một mình nó là trai, không để cho nó thi để cho ai. Nó học khá, thi đậu bực Tú-Tài thì tôi mừng quá, tưởng nó có học thức ngày sau nó đủ sức mà nối nghiệp cho cha nó và cho tôi được. Bữa tôi xuống Láng-Dài tôi thăm, thỉnh-linh tôi hay nó tư tình với con Hai đã có nghén rồi mà nó còn tính đi cưới vợ khác, thì tôi bất bình lắm. Tôi khuyên nó ở đời phải giữ hơn-nghĩa, chẳng nên « tham phú phụ hân ». Nó phải cưới con Haiặng một là cứu giúp danh-dự cho con, hai nữa khỏi mang cái tội ác, ba nữa khỏi mang tiếng ham giàu. Nó nghe nói Bá-Hộ Chỉnh giàu lớn nó mê, nó tính cưới con người ta đặng ngày sau ăn gia-tài, bởi vậy nó không chịu nghe lời tôi. Còn chị Cả thì chỉ biết tiam tiền, chứ không biết hơn-nghĩa là gì ; tôi nói quấy phải cho chị nghe, chị đã gạc ngan, mà chỉ còn trả lời nhiều tiếng nghe như nhóp độc ác hết sức. Chỉ dám nói Hồng-Xương cưới con Bá-Hộ Chỉnh ngày sau nó giàu hơn tôi nửa đạ. Chỉ nói nhiều lời mich lòng quá. Vợ chồng tôi thấy cái óc của mẹ con chị Cả thiệt dưng-dưng !.... Bữa nay tôi nói thiệt cho thím Giáo biết, từ ngày ấy vợ chồng tôi nhứt định không nhìn biết tới thằng Hồng-Xương nữa, mà cũng không thêm bước chun tới nhà chị Cả, thà gia-tài của vợ chồng tôi đó sung vô mấy chùa Phật, hoặc đưng cho mấy sở nuôi con nít mồ-côi còn phải nghĩa hơn. »

Ông Hương-sur nhắc chuyện cũ mà ông hã còn giận, nên ông đứng dậy đi rót nước trà mà uống cho hạ bớt cái nộ-khí của ông.

Bà Hương-sư day qua nói với thím Giáo rằng : « Hồi đó vợ chồng tôi giận lắm. Ngặt vì con của chị Cả thì chỉ muốn nói vợ nơi nào tự ý chỉ, mình ép sao được. Mà thằng nó xuôi thuận theo chỉ thì còn gì nữa mà nói. »

Mẹ con thím Giáo ngồi nghe không nói chi hết.

Ông Hương-sư đốt một điếu thuốc mà hút và nói tiếp rằng : « Đến chừng thím bỏ xứ dắc sấp nhỏ lên Saigon mà ở, thì vợ chồng tôi đau-đớn hết sức, mà lại càng thêm ghét chị Cả với thằng Hồng-Xương nữa. Đám cưới của Hồng-Xương, anh Cả có sai nó lên mời, mà vợ chồng tôi không thèm xuống. Làm việc bất nghĩa như vậy, mình dự vô làm gì. Vợ chồng tôi không thèm dự đám cưới đó, mà tính để đợi con Hai nó đẻ rồi thì vợ chồng tôi lập thế nuôi mẹ con nó, sau để gia-tài cho mẹ con nó hưởng, làm bỏ ghét chơi. Mà con của con Hai bề nào cũng là máu thịt của họ Tô, nó ăn gia-tài của tôi thì phải lý lắm nữa. Té ra thím lên Saigon rồi bạc tin, vợ chồng tôi có đi kiếm mấy lần mà kiếm không được. Đến chừng vợ chồng tôi gặp được, mới hay con Hai sanh tới 2 đứa con, thiệt vợ chồng tôi mừng không biết chừng nào ! Có trước mặt thím Giáo đây, bữa nay chú nói thiệt cho con Hai biết : chú thím đem con với hai đứa nhỏ về nuôi, thì chú đã quyết ý ngày sau chú lập tự cho thằng Tô với con Hồng, đặng để gia-tài cho hai đứa nó hưởng, coi thằng cha với mẹ nội nó làm sao giàu hơn nó được thì giàu đi. Người phải, lại được Phật Trời độ mạng, khiến cho con trúng số nữa, coi đó, có phải ở đời chẳng cần tham tiền, hễ mạng có thì tự nhiên làm giàu hay không ? Bụng chú có sao thì chú nói vậy : tuy chú ghét mẹ con chị Cả, song thuở nay chú chẳng hề rửa cho chị Cả mặt, hay là vái cho vợ chồng Hồng-Xương rã rời. Nhưng mà Phật Trời

cũng công-bình lắm, thấy cái nhà đó tham tiền thì cho sự-nghiệp điêu-lâu, căn-duyên diên-đảo, đặng họ ăn-năn sám-hối mà chừa cái thói bất nhơn bất nghĩa. Bận chú về đám-ma anh Cả, chú mới hay chị Cả mua đất nên mắc nợ mấy muôn không thể trả nổi. Còn vợ của thằng Hồng-Xương thì nó ỷ giàu, không kể chồng với cha mẹ chồng chút nào hết ; nó thấy nhà suy-sụp nó lại bỏ đi về bên cha mẹ nó, rồi lấy trai có chửa, lại vô đơn kiện xin để tụng bưng. Con Hai với thím giáo nghĩ đó mà coi có phải là quả báo đó hay không ? Chị Cả tham tiền bây giờ chỉ tàn mạt. Hồng-Xương ở bất nghĩa, lấy con Hai có chửa lại bỏ đi cưới vợ giàu, nên khiến vợ nó bây giờ lấy người khác có chửa rồi cũng bỏ nó. « Có vay có trả », lẽ trời thiệt là công-bình .

Ông Hương-sur nói tới đó, kể có một thằng bồi lên lấy bình nước đem chế thêm, nên ông ngừng lại, không muốn cho tòi tớ biết việc riêng của ông.

Mẹ con thím giáo nghe rõ việc nhà của bà Cả với việc vợ của Hồng-Xương, thì chắt lưỡi, lắc đầu thở ra, chớ không dứt miệng vô mà nói tiếng chi được !

Ông Hương-sur đợi bồi xuống lầu rồi ông mới nói tiếp rằng : « Hôm trước mấy mẹ con chị Cả có dắt nhau lên đây khóc lóc nói chủ nợ kiện đã biên tịch gia-tài hết và xin hai vợ chồng tôi ra bạc giùm đặng trả nợ. Nhơn dịp ấy tôi mới nói chuyện phải chuyện quấy cho mẹ con chỉ nghe, tôi làm cho một xừ, mẹ con mắc cỡ dữ. Bữa họ lên đó con Hai mắc dắc sắp nhỏ đi chơi nên nó không gặp. Tôi nhớ hồi xe nó về tới cửa ngõ, thì ba mẹ con chị Cả vừa đi ra, song mắc Trời tối nên nó không biết ».

Cô Hảo nói rằng : « Thừa chú, hôm đó con thấy chớ. Song chừng vô nhà chú thím không nói chuyện đó với con, nên con phải giả làm lơ như không thấy ».

Bà Hương-sur cười ngất mà nói rằng : « Con thấy hay sao ? Nè, tôi không có bụng ác, chớ phải tôi như người ta, tôi cầm ở lại cho tới mẹ con nó về nó bẹo chơi thì chị Cả với Hồng-Xương mắc cỡ chịu sao cho nổi ».

Ông Hương-sur nói rằng : « Thôi, ai phải ai quấy có Phật Trời biết. Minh làm nhục cho người ta mà làm chi. Sau đây Hồng-Xương nó gởi thơ cho tôi hay rằng Tòa đã định ngày bán và năn-nỉ xin tôi ra bạc mua giùm lại, như mua hết không được thì cũng mua cái nhà với miếng ruộng có mồ-mã ông bà đặng mẹ con nó có chỗ ở và có thể kiếm cơm ăn. Thiệt tôi giận tôi không muốn can thiệp đến, mà chừng thấy thơ nó nói như vậy thì tôi động lòng. Tôi mới nói việc đó cho con Hai hay và tính để nó đừng mua đặng làm bí mặt chị Cả chơi. Hôm xuống Bắc-Liên đấu giá mua đó, nhờ Trạng-sur đứng trả giá, nên mẹ con chị Cả không dè. Mà mẹ con chỉ khóc lóc than thở quá, thật tôi chịu không nổi. Bây giờ chị Cả mềm-mỏng nhỏ nhoi lắm, chớ không phải ỷ tiền, ỷ thế như hồi trước nữa. Còn Hồng-Xương thì nó ăn-năn, nó thất kinh, hết ham cưới vợ giàu nữa rồi ! Tôi tưởng ở đời mình phải lấy lòng từ-bi mà hỉ-xả thì mới trúng đạo làm người. Bây giờ mẹ con chị Cả đã biết lỗi, xuống nước thì mình không nên cố chấp. Tôi nói với thím giáo như vậy : Chắc là con Hai của mình với thằng Hồng-Xương có nơn duyên với nhau, nên ông Tư bà Nguyệt mới khiến hai đưa nó lẹo-tẹo rồi lại sanh con, sanh con tới một

cặp rất đích đáng. Tại nhơn duyên trắc trở sao đó, nên mới khiến trước phải tan một hồi rồi sau mới hiệp được. Bây giờ Hồng-Xương đã phá hôn-thú xong rồi, tôi muốn thím, gã con Hai cho nó, đặng vợ chồng sum-hiệp cha con vầy-đoàn, thím nghĩ thử coi được không ? »

Thím giáo nghe hỏi cái chuyện thím không dè mà tình trước, bởi vậy thím bối rối, ngồi suy nghĩ một hồi lâu rồi đáp rằng : « Ông bà thương mẹ con tôi, ông bà muốn thế nào mẹ con tôi cũng vưng chịu hết. Đều sợ nói ra mà bà Cã và cậu Tú-Tài không chịu, thì mẹ con tôi còn mang xấu một lần nữa. »

Bà Hương-sur hốt mà trả lời rằng : « Thím khéo lo dữ hôn ! Họ cầu mà chịu chớ. Trời ôi ! Sợ con Hai nó không thêm lấy chồng, chớ sức nó bây giờ hễ nó ưng thì thiếu gì bực Phủ, Huyện hoặc Cũ-nhơn, Tấn-sĩ họ áp tới ».

Ông Hương-sur cười mà nói rằng : « Thím giáo có tánh khiêm-nhường, nên thím mới sợ như vậy. Thiệt việc mẹ con con Hai tôi giấu kín lắm, tôi chưa nói cho mẹ con chị Cã biết. Nhưng mà tôi chắc hễ tôi nói ra thì mẹ con chị Cã mừng lắm, chớ có lý nào lại không chịu. Chú tính như vậy đó, ý con Hai nghĩ thế nào, con nói cho chú nghe thử coi? »

Cô Hảo liền đứng dậy nói một cách rất quả-quyết rằng : « Thừa chú thím, thân con nhơn-nhuốt, chú thím ra công tấm gọi đặng cho thiên-hạ trông vào tưởng là trong sạch ; thân con nghèo nàn, chú thím thị ơn tế-độ làm cho cả nhà đều được ấm-no. Con thường nói : nếu con phải chết mà đền ơn đáp nghĩa cho chú thím được, thì con rất vui mà chết liền, con chẳng tiếc thân con chút nào hết. Chú thím đã biết ngày trước cậu Hồng-Xương đối với con, cậu ở bất nghĩa lắm !

Con nói thiệt, nếu con không mang ơn chú thím, nếu con không có bạc muòn của chú thím làm ra cho con đó, nếu con còn loi-nhoi trong một căn phố dơ-dáy bên Khánh-Hội, đầu cậu Hồng-Xương xe bạc đến xin cưới con, tuy nghèo thì con chịu, chớ con cũng không thềm. Ngặt bây giờ nhà cậu Hồng-Xương suy-sụp, còn phận con thì con nhờ chú thím nên con được sang giàu, nếu con khản cự không chịu ưng cậu, thì té ra con được giàu rồi con phụ khó. Huống chi hồi nầy chú đã biểu con phải lấy chữ từ-bi mà hỉ-xả. Cậu ấy làm cho con động lòng không biết chừng nào ! Vậy con xin thưa với chú thím tuy con đã nguyện không thềm lấy chồng, nhưng mà bây giờ nếu cậu Hồng-Xương xiu cưới con thì con ưng ; con ưng dặng con đỡ cho gia-đạo của cậu đứng dậy, con ưng dặng con gỡ giùm tội ác cho cậu, nhứt là con ưng dặng con đền ơn tế-độ của chú thím ».

Ông Hương-sur nghe mấy lời đạo nghĩa thì ông cảm xúc hết sức, ông ngó ngay cô Hảo mà nói rằng : « Chú nuôi con thiệt là đáng lắm ! »

Bà Hương-sur nghe cô Hảo ưng Hồng-Xương thì bà mừng, nên bà nói rằng : « Thôi, làm như vậy cho xong. Nầy, mà như Hồng-Xương nó cưới con về dưới Láng-Dài thì về một mình, chớ thím không cho đem 2 đứa nhỏ theo đạ. Hai đứa nó phải ở trên nầy dặng hủ-hỉ với chú thím. »

Thím giáo với ông Hương-sur đều cho lời nói ấy là phải. Cô Hảo tuy thương con, song cô cũng không dám cãi.

Ông Hương-sur bèn viết thơ mời bà Cả lên dặng tình việc hôn nơn, trong thơ lại dặn Hồng-Xương phải đi theo nữa.

Bà Cả bây giờ kiên nề ông Hương-sur lắm, bởi vậy bà tiếp được thơ thì bà mượn cô Ban-Biện coi nhà rồi dắt Hồng-Xương lên Saigon liền.

Chuyến này xe-hơi lên tới, thì mẹ con bà Cả đi thẳng lên nhà Hương-sur, chớ không ghé khách-sạn nữa. Bà Cả bận một cái áo xuyên củ với một cái quần lãnh nhục-nhục, còn Hồng-Xương thì bận một bộ đồ tây bằng bố xám, bị đi xe-hơi đường xa nên nhàu-nhe không còn lẫn.

Buổi trưa ấy cô Hảo dắt hai đứa con lại thăm mẹ, nên khi mẹ con bà Cả đến thì không có ở nhà.

Vợ chồng Hương-sur tiếp khách ở tầng dưới kêu bồi lấy trà chén nước, hỏi thăm công việc dưới Láng-Dài, chớ chưa nói tới chuyện hôn-nhơn.

Cách chẳng bao lâu, cô Hảo đi chơi về, cô mặc áo quần bằng lụa trắng, tay ôm dù cán cụt với bốp đầm, chơn mang giày cao gót, con Hồng cũng mặc đồ như má nó, còn thằng Tô thì bận đồ tây cổ lật, quần nỉ vắn. Cô Hảo dắt con bước vô nhà, cô thấy bà Cả với Hồng-Xương thì cô chấp tay cúi đầu mà chào, thúng-thẳng lại đi cái dá áo mà cắt cày dù, rồi khoan thai bước vô đứng tại cửa sau mà ngó xuống nhà bếp. Còn con Hồng với thằng Tô thì chúng nó kêu « Ông nội, bà nội » om sòm, rồi chạy a lại, đưa ôm ông Hương-sur, đưa ôm bà Hương-sur mà nói lằng-liu.

Cô Hảo nhờ y phục, lại có trang xuất, nên cô đổi sắc, làm cho bà Cả nhìn không được, lại thêm có hai đứa nhỏ đi theo nên thiệt bà không biết là ai. Còn Hồng-Xương, chàng vừa ngó thấy cô Hảo thì chàng đã biết liền, bởi vậy chàng chưng-hửng cứ chong mắt ngó theo cô, mà trong lòng ái-ngại quá.

Bà Cả hỏi bà Hương-sur rằng :

— Hai đứa nhỏ này là con của ai ?

— Châu nội của tôi.

— Thím nó làm sao mà có cháu nội được?

— Ai mà dở như chị vậy, có con trai mà không có cháu nội. Vợ chồng tôi không có con mà có cháu nội mới giỏi chứ!

— Hai đứa giống nhau quá, mà lại có một chạn.

Bà hương sư nắm tay dắt hai đứa nhỏ lại đứng ngay trước mặt Hồng-Xương mà hỏi rằng : « Châu coi hai đứa này giống ai ? »

Hồng-Xương đứng dậy ngó hai đứa nhỏ rồi chảy nước mắt mà không dám rờ tới.

Hai đứa nhỏ đứng nhìn Hồng-Xương, ngó bà Cả, rồi vụt chạy lại ôm má nó.

Cò Hảo day lại.

Bây giờ bà Cả nhìn được rồi, nên bà đứng khựng một hồi rồi nói rằng « Cò này là con của. . . »

Bà Hương-sư hốt mà đáp rằng : « Phải. Nó là con của thím giáo Điều. Hôm trước nó cậy Trạng-sư mua hết sự sẵn của chị đó đã. »

Bà Cả mắc-cở, mặt sượng trân.

Hồng-xương đứng xụi- lơ, mà hai giọt nước mắt chảy xuống mặt.

Ông Hương-sư không nỡ để cho mẹ con bà Cả hổ-then nhiều hơn nữa, nên ông nói với bà Cả rằng : « Nó trúng số mười mấy muôn, nên nó giàu lắm. Nó mua nhà cho má nó ở gần đây, nó lập tiệm cho cậu nó bán thuốc Bắc dưới chợ

Bến-Thành, nó còn tính sắm ruộng đất dặng thêm huê-lợi, nên nó mới mượn Trạng-sur đấu giá mà mua hết đất của chị đó. Chị thấy cuộc đời hay chưa ? »

Bà Cả gương cười ngổn-ngổn mà đáp rằng :

— Bây giờ tôi mới thấy . . . Tôi nghĩ lại thiệt tôi quấy quá ! Hồi đó tôi không nghe lời chú nó, mà tôi lại còn nói mich lòng chú nó nửa chớ. Chắc tôi phải cạo đầu đi tu.

— Chị biết chị quấy cũng đủ rồi. Mấy năm nay chị chịu buồn rầu, chị bị nhục nhã, thì chị chuộc cái tội của chị đã được rồi. Song tôi khuyên chị từ rày về sau chị phải trừ cái chướng « THAM » thì chị mới định tâm mà hưởng vui được!...

— Từ này về sau tôi cứ nghe lời chú nó, tôi không dám cãi nữa. Mà cô đó sao lại có tới hai đứa con ?

— Nó đẻ song thai chớ sao.

— Cha chã ! May dữ há !

Bà Hương-sur thấy bà Cả mừng thì cười mà nói rằng :

— Chị đừng có mừng. Cháu nội của tôi, chị bắt không được đâu. Chị có giỏi lắm, cầu bắt mẹ nó đó mà!

— Thím nó nói sao tôi phải nghe vậy tôi đâu dám cãi.

Ông Hương-sur kêu cô Hảo biểu sai bồi đi mời thím giáo lại chơi. Cô Hảo truyền lệnh rồi cô coi trầu nước, ra vô như thường, không ái ngại chi hết. Cử chỉ của cô tự-nhiên chừng nào, thì Hồng-Xương càng khó chịu chừng nấy, bởi vậy chàng nhắc ghế ngồi trong góc, mắt cứ ngó cô rồi ngó hai đứa nhỏ, mà không nói được một tiếng.

Cách một lát, thím giáo Điều lại tới, quần áo nhồn-nha, tóc lại vén khéo, tay xách giỏ trầu, chơn mang giày nhung. Thím vừa bước vô cửa, thì bà Cả la lên rằng: « Thím giáo, thím giáo mạnh giỏi há? Đi mấy năm nay sao thím không về dưới chơi lần nào hết vậy? »

Thím giáo cười mà đáp rằng: « Ủa, bà đây mà. Thưa, bà mời lên tới? » Thím lại thấy Hồng-Xương đứng trong góc, đương chấp tay xá thím thì thím nói rằng: « Có cậu Tú lên nữa mà ».

Bà Hương-sur kéo một cái ghế mà nói rằng: « Ngồi đây thím giáo, ngồi nói chuyện chơi thím ».

Bà Cả với thím giáo nói chuyện, mà coi bộ hợ ngợ lắm!

Ông Hương-sur muốn cho mọi người đều khỏi cực lòng, nên ông khởi đầu nói rằng: « Bữa nay tôi mới nói thiệt cho chị biết. Chị chê con Hảo nghèo-hèn, chị xô đuổi nó, để chị cưới con nhà giàu cho Hồng-Xương. Tôi kiếm tôi nuôi mẹ con nó, bây giờ nó như vậy đó. Chị coi con Bá-Hộ bằng nó hay không? Nó trúng số mười mấy muôn, nó hay chị bị chủ nợ thi hành phát mãi, nó mua giùm hết gia-tài của chị đặt để dành cho con nó. Hôm tôi hay Hồng-Xương phá hôn-thú và chị cậy tôi kiếm chỗ mà cưới vợ khác cho nó, thì tôi nghĩ bây giờ cưới chỗ nào cũng không bằng con Hảo, cưới nó thì tiện mọi bề. Vậy tôi mới mời chị lên đây cho hai đảng giáp mặt nhau, coi có thuận ưng theo ý tôi muốn đó hay không? »

Bà Cả vừa mừng vừa thẹn, bà gượng cười mà đáp rằng: « Tôi đã có nói, bây giờ tôi cứ nghe lời chú nó, hễ chú nó muốn sao thì tôi làm vậy ».

Ông Hương-sur hỏi Hồng-Xương : « Còn cháu tinh lễ nào ?
i cho chú nghe thử coi. Cháu còn chê nữa thôi ? »

Hồng-Xương đứng gục mặt, song cũng gương cười mà
đáp rằng : « Thưa, hồi trước cháu còn nhỏ nên cháu dại.
Bây giờ nếu cô Hai vui lòng quên hết chuyện cũ mà ưng
cháu, thì cháu mừng mà lại kính trọng cô lắm, chớ đâu dám
chê nữa » Chàng và nói và cười mà chấy nước mắt !

Bà Hương-sur day vô phía trong kêu cô Hảo và nói rằng :
« Con Hai đâu, con ra đây nói coi nào. Bây giờ chị Cả với
Tú-Tài xin cưới con đó, con ưng hay không ? »

Cô Hảo ở trong buồng thủng-thẳng bước ra, cô đi nghiêm
chỉnh, hai bên lại có hai đũa con nắm tay đi theo. Cô liếc
mắt ngó Hồng-Xương nhích miệng cười hữu duyên mà đáp
rằng : « Chú thím đã dạy con phải lấy lòng từ-bi mà hi-xã,
nên con vưng lời, con bằng lòng quên hết chuyện cũ ».

Thím giáo vùng nói rằng : « Tôi cũng bằng lòng nữa. Thôi,
ở đời giận hờn mà làm chi, thuận hòa với nhau thì tốt hơn
hết. Có vậy nó mới ở gần mà coi sóc mồ-mả của Ông Bà và
của cha nó ».

Vợ chồng Hương-sur xử-trí hai bên được vuôn tròn, thì
mừng rỡ nên mời hết ở lại đó mà dùng bữa cơm chiều.

Ông Hương-sur định ngày làm lễ cưới, rồi sáng bữa sau
cho xe-hơi đưa mẹ con bà Cả về sửa-soạn nhà cửa và mời
thân-tộc họ-hàng. Ông lại mua cho cô Hảo một cái xe-hơi
mới dựng về nhà chồng, còn bà thì lo sắm nữ-trang may
quần-áo.

Cô Hảo được phu-thê tái hiệp, cô không quên cô Diệm-Xuân, nên ghé tiệm cho cô nọ hay và mời cô nọ đi đám cưới.

Đám cưới dọn tại nhà thím giáo Điều. Họ đànng trai lên hai xe, hiệp với vợ chồng Hương-sur Thiện rồi lại đànng gái.

Làm lễ xong rồi, bà Cã đứng trình với hai họ mà xin rước dâu.

Thím giáo Điều với dâu rể thì ngồi cái xe hơi mới mua. Vợ chồng ông chủ tiệm thuốc « KỶ-LÂN » với cô Diệm-Xuân thì ngồi một cái xe mướn. Vợ chồng Hương-sur Thiện đi xe nhà với con Hồng và thằng Tô. Một đoàn xe hơi chạy rần-rần : họ đànng trai đi trước, họ đànng theo sau.

Nhơn dân ở xóm Láng-Dài nghe nói mẹ con thím giáo Điều bây giờ giàu có sang-trọng, thì lấy làm lạ nên tụ nhau chờ chực mà coi, bởi vậy rước dâu về tới thì cả xóm đều đủ mặt.

Họ đànng gái ở lại một bữa đặng cho thím giáo với Ba-Lân viếng mã-mồ, thăm anh em đồng-lân. Đến chừng sửa soạn ra về, bà Hương-sur Thiện hỏi con Hồng với thằng Tô rằng : « Bây giờ hai cháu ở lại với ba má hay là về ? » Con Hồng cũng vậy mà thằng Tô cũng vậy, hai đứa đều nói : « Con về với ông nội bà nội ».

Hồng-Xương cười, ôm hai đứa con lun, rồi bồng để lên xe.

Cô Diệm-Xuân thấy cô Hảo được phu-thê tái hội, được thân phận vãng, cô nghĩ lại phận cô, thì cô tức tủi hết sức, song lúc từ giả mà lên xe, cô phải gương cười và nói rằng : « Gương bể mà ráp lại lành, xưa nay ít có. Cô được như vậy

thì tôi lấy làm mừng cho cô lắm. Mà trong đám nữ-lưu ta còn biết bao nhiêu cái gương bể khác, tôi cầu chúc những cái gương bể ấy đều lành lại hết, thì mới thiệt là vui. »

Cô Hảo hiểu ý, nên cô nắm tay cô Diễm-Xuân mà đáp rằng : « Tôi xin Phật Trời nhậm lời cầu chúc đó. Nhưng mà dầu được dầu không, miễn là chúng ta ghi nhớ rằng cái gương bể mà trong, thì quý hơn cái gương lành mà đục. »

Cô Diễm-Xuân gặc đầu bước lên xe!

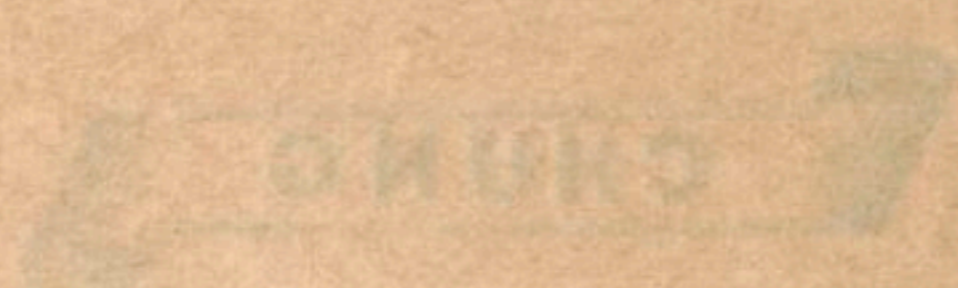
Xe chạy hết rồi, Hồng-Xương ngó vợ, miệng chúm-chím cười.

Saigon, Septembre 1935

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint text located below the central stamp, likely bleed-through from the reverse side.

PHU'ONG-DU-C-BAN XUAT-NHA

Sách một xuất bản

HU'ONG-DU-C-BAN

1	1	0.25	Thời giờ ghi chép
2	1	0.25	Chức vụ ghi chép
3	1	0.25	Đưa ra bản
4	1	0.25	Quy định

HU'ONG-DU-C-BAN

Giá tiền như sau

Sách đã xuất bản tại nhà in Hu'ong-Du-C-Ban

1	1	0.25	Quy định
2	1	0.25	Đưa ra bản
3	1	0.25	Chức vụ ghi chép
4	1	0.25	Thời giờ ghi chép
5	1	0.25	Đưa ra bản
6	1	0.25	Chức vụ ghi chép
7	1	0.25	Thời giờ ghi chép
8	1	0.25	Đưa ra bản
9	1	0.25	Chức vụ ghi chép
10	1	0.25	Thời giờ ghi chép
11	1	0.25	Đưa ra bản
12	1	0.25	Chức vụ ghi chép
13	1	0.25	Thời giờ ghi chép
14	1	0.25	Đưa ra bản
15	1	0.25	Chức vụ ghi chép
16	1	0.25	Thời giờ ghi chép
17	1	0.25	Đưa ra bản
18	1	0.25	Chức vụ ghi chép
19	1	0.25	Thời giờ ghi chép
20	1	0.25	Đưa ra bản

Loại sách như

1	1	0.25	Quy định
2	1	0.25	Đưa ra bản
3	1	0.25	Chức vụ ghi chép
4	1	0.25	Thời giờ ghi chép
5	1	0.25	Đưa ra bản
6	1	0.25	Chức vụ ghi chép
7	1	0.25	Thời giờ ghi chép
8	1	0.25	Đưa ra bản
9	1	0.25	Chức vụ ghi chép
10	1	0.25	Thời giờ ghi chép
11	1	0.25	Đưa ra bản
12	1	0.25	Chức vụ ghi chép
13	1	0.25	Thời giờ ghi chép
14	1	0.25	Đưa ra bản
15	1	0.25	Chức vụ ghi chép
16	1	0.25	Thời giờ ghi chép
17	1	0.25	Đưa ra bản
18	1	0.25	Chức vụ ghi chép
19	1	0.25	Thời giờ ghi chép
20	1	0.25	Đưa ra bản

Giá như trên, không được lấy hay xuống giá

Nhà xuất-bản ĐỨC-LƯU-PHƯƠNG

Sách mới xuất-bản :

HỒ-BIỀU-CHÁNH.

Nợ đời	2 cuốn, mỗi cuốn	0\$30
Đóa hoa tàn	1 — — —	0.30
Cười gượng	2 — — —	0.25
Thiệt giả, giả thiệt	1 — — —	0.25

PHẠM-CÔNG-BÌNH.

Già kén chẹn hom	1 cuốn, mỗi cuốn	0\$25
----------------------------	------------------	-------

Sách đã xuất bản tại nhà in Đức-lưu-Phương.

1 — Trường huyết chiến	trọn bộ 4 cuốn, giá	0\$40
2 — Ngọc nát hoa tươi	— 4 — —	0.40
3 — Tham ván bán thuyền.	— 4 — —	0.40
4 — Ai lỗi ba sinh ?	— 3 — —	0.21
5 — Người bán ngọc.	— 4 — —	0.48
6 — Biền cả thuyền con	— 5 — —	0.55
7 — Lửa tình.	— 4 — —	0.40
8 — Khổ tình màu-nhiệm	— 15 — —	1.25
9 — Ngọn cỏ gió đùa	— 6 — —	0.72

Loại sách nhỏ

10 — Trong ngọc trắng ngà	mỗi cuốn	0\$03
11 — Trái mùi tân-khồ	— —	0.03
12 — May nhờ rủi chịu	— —	0.03
13 — Người đàn-bà không ruột.	— —	0.03
14 — Gương kiền trinh	— —	0.03
15 — Ngọc lằm cát trắng.	— —	0.03
16 — Thói đời đen bạc	— —	0.03
17 — Một duyên hai nợ	— —	0.03
18 — Gã hay bán ?	— —	0.03
19 — Đâu là duyên nợ ?	— —	0.03
20 — Lễ cưới trước mồ	— —	0.03

Giá nhứt định, không được lên hay xuống giá.